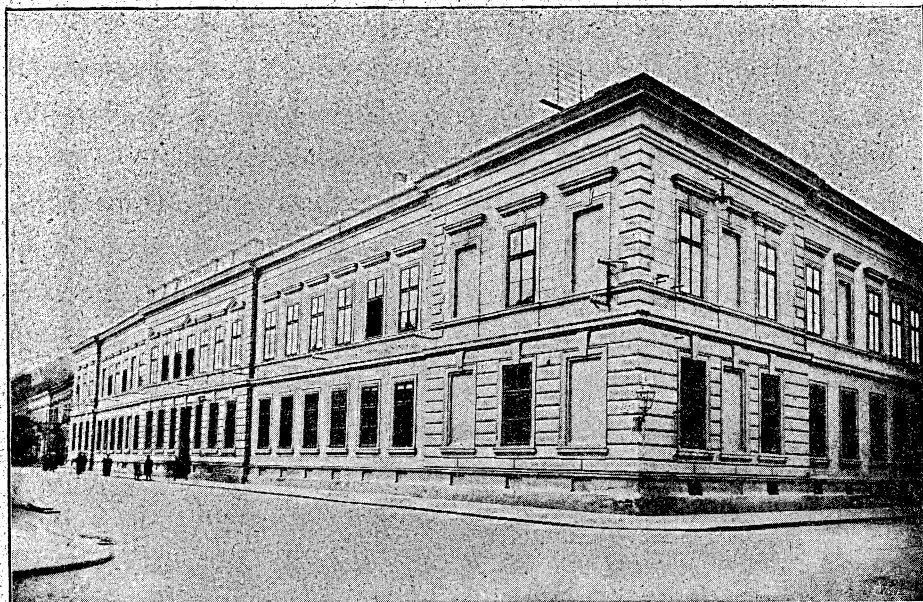

**ŠTÁTNA ČESKOSLOVENSKÁ REÁLKA
V KOŠICIACH.**

XIII.
VÝROČNÁ ZPRÁVA
ZA ŠKOLSKÝ ROK
1931-32.

KOŠICE.

Nákladom vlastným.

Tlačou kníhlačiarne »Novina« v Košiciach.

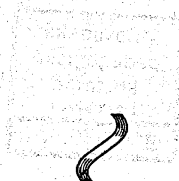
ŠTÁTNA ČESKOSLOVENSKÁ REÁLKA
V KOŠICIACH.

XIII.

VÝROČNÁ ZPRÁVA

ZA ŠKOLSKÝ ROK

1931—32.

KOŠICE.

Nákladom vlastným.

Tlačou kníhtlačiarne „Novina“ v Košiciach.

Slovenská
pedagogická
knížnica
Bratislava

Z 11353

Chladni.

30. novembra r. 1931 bolo tomu 175 rokov, že sa narodil zo slovenskej krvi pochádzajúci Arnošt Florenc Bedřich Chladni, »otec akustiky«. Jeho pamiatke sú venované nasledujúce riadky.

Pôvod rodiny Chladných.

Chladného predkovia boli Slováci, žili a pôsobili na Slovensku, v Kremnici. Boli medzi nimi evanjelickí farári a banícki úradníci. Po bitke na Bielej hore začala zúriť protireformácia, a ako tolkkí iní, aj rodina Chladných radšej opustila svoju vlasť a vydala sa trampotám a strádaniam, než aby sa zriekla viery otcov. Opustili r. 1673 Slovensko a usadili sa vo Wittenbergu, v kolíske reformácie, v meste, v ktorom pôsobil Luther. Tu sa viedlo Chladným dobre, lebo boli vzdelaní a pracovití ľudia. Prispôbili sa tamojším pomerom, stali sa vernými občanmi novej domoviny, ale nikdy nezabudli, odkiaľ pochádzajú; tradícia ich slovenského pôvodu prenášala sa v ich rodine s generácie na generáciu. Dľa zvyku toho času dali síce svojmu rodnému menu koncovku latinskú a písali sa »Chladienius«, práve tak, ako sa písal Komenský »Comenius«, Jesenský »Jesenius« atď. Bolo to vtedy módou, ktorá chcela znamenať, že ten, kto sa takto píše, je učeným človekom, že vie po latincky. — V Arnoštovej duši ozývalo sa však povedomie slovenského pôvodu akosi výraznejšie, lebo dôsledne sa písal Chladni (meno pôvodné: Chladný) a nie Chladienius.

V rodičovskom dome. Štúdiá.

Jeho otec, Arnošt Martin Chladni bol saským dvorným radcom, profesor práv a dekanom právnickej fakulty vo Wittenbergu, kde sa náš Arnošt narodil dňa 30. novembra 1756. Bol jedináčkom rodičov a tak mal všetky výhody i nevýhody takýchto jedináčkov. Hmotné pomery rodičov boli veľmi dobré, dopriali teda mladému Arnoštovi blahobyť, bezstarostnú mladosť a dobrú, veľmi pečlivú výchovu. Ale nemal tej voľnosti, čo majú deti v takej rodine, kde je viac súrodencov. Kde je v rodine viac detí, tam je rodičovská láska nejak rozdelená medzi všetky deti. Ale kde je len jedno dieťa, tam pripadá celá láska na toho jedináčka, a moc lásky škodí. Takýto úbohý jedináček býva strážený pri každom kroku; nikdy nemôže robiť, čo chce, nemôže ísť, kam chce. Takýto mladík žije pod stálym dozorom, je hermeticky odlúčený od života. Zaslepená rodičovská láska nedopustí, aby dieťa poznalo ťažkosti života. — Keď sa potom takýto jedináček dostane do sveta, v ktorom sa musí postarať

o živobytie sám, vtedy vidí, že sa nevyzná v tomto svete, že ostal príliš mäkkým, naivným, nepraktickým, že keď aj má najlepšie vlohy a najhlbšie vedomosti, preca sa len veľmi ťažko môže uplatniť.

Nášmu Arnoštovi nebolo dovolené opustiť rodičovský dom bez sprievodcu. Do zahrady, ktorá bola vedľa ich domu, pustili ho len vtedy, keď bolo počasie veľmi dobré. Niet divu, keď píše vo svojom vlastnom životopise, že jeho spomienky na detské roky sú veľmi smutné.

Ako 14 ročný dostal sa do internátu v Grimme. Tuná bol pod dozorom ešte prísnejším, než doma.

Zákon akcie a reakcie platí nielen pre zjavy fyzikálne, ale s určitou obmenou aj pre zjavy psychické. Pri fyzikálnych zjavoch je protiúčinnok práve taký veľký, ako účinok. Pri zjavoch duševných môže byť protiúčinnok alebo menší alebo práve taký veľký alebo väčší, než účinok. Závisí to od letory reagujúceho individua. — Chladni reagoval veľmi intenzívne. Obmedzovanie slobody, ktoré ťažko doliehalo na mladého Arnošta, malo za následok v jeho duši túhu po neodvislosti, po slobode. Už ako mladý chlapec chcel sa stať námorníkom. Ale rodičia nechceli o tom ani počuť. Musel sa pripravovať pre budúcnosť svojho života tajne. Začal šetriť, aby mal peniaze na prvú cestu a po tajomky naučil sa holandskému jazyku, aby mohol vstúpiť do služby na holandskej námornej lodi.

Následkom stálej domluvy rodičov preca upustil od tohoto plánu a keď sa po štvorročnom pobyte v Grimme vrátil domov, dal sa zapísať na univerzitu. Chcel študovať medicínu, ale otec ho prinútil, aby študoval práva. Prvé roky vysokoškolských štúdií odbýval v rodnom meste, vo Wittenbergu, a taktó bol aj naďalej pod stálym rodičovským dozorom. Aby sa vymanil z týchto pomerov, prešiel na lipskú univerzitu a tuná zažil prvé voľnejšie roky svojho života. Služi mu ku cti, že nezneužíval tejto slobody. Učil sa tak usilovne, že složil prísne skúšky s vyznamenaním a získal titul doktora práv. — Potom sa vrátil do rodného mesta a začal právnickú prax.

V tomto čase obrátil sa jeho záujem k prírodným vedám. Chcel sa venovať dôkladnému prírodovedeckému badaniu, aby mohol obohatiť fyziku novými objavmi.

Priechod k prírodným vedám.

Po otcovej smrti (r. 1782) zanechal advokatúru a zaoberal sa výlučne fyzikou. Preštudoval túto vedu a zbadal, že zo všetkých odvetví fyziky je akustika, náuka o zvuku, v najzaostalejšom stave. Vycítil, že tuná má najviacej úfnosti, objaviť niečo nového a taktó sa stať váženým a vážnym učencom.

Celý svoj čas venoval akustickým štúdiám; zato vzdal sa aj úradu. Nemajúc žiadneho majetku, musel sa postarať o nejaký dôchodok. Usporiadal fyzikálne, geometrické, zemepisné a botanické prednášky. Ale z týchto mal také nepatrné príjmy, že bol nútený hľadať výnosnejšie zamestnanie.

Po dlhom uvažovaní vymyslel a r. 1790 zostrojil nový hudobný nástroj. Pomenoval ho **eufonom**. Zdrojom tónov v eufone boli sklenené týčky, ktoré boli uvedené v longitudinálne kmitanie. Chladni usporiadal euphom koncerty po celom Nemecku, v Dánsku a Rusku. O 10 rokov pozdejšie vystúpil pred verejnosť s druhým svojím vynálezom, s klavicylindrom. V tomto nástroji trely sa kovové týčky o rotujúci valec a takto vydávaly tóny. Oba tieto nástroje dávaly príjemné, mäkké tóny, takže vo väčších miestnostiach sa neuplatnily, lebo nemaly dost sily. — Chladni mal z týchto koncertov slušný zárobok a takto mohol sa venovať bezstarostne vedeckej práci.

Pred Chladným zaoberali sa akustikou jednak matematickí, ktorí odvodili matematické zákony akustiky na základe teoretických úvah, jednak hudobníci, ktorým ale nešlo o vedu, lež o hudbu. — Chladni preštudoval všetky prístupné spisy, ktoré pojednávaly o akustike a podrobil ich výsledky skúške. Pokusmi zisťoval, či tieto výsledky zodpovedajú skutočnosti, alebo nie. Zbadal, že prevážna väčšina teoreticky odvodených výsledkov nezodpovedá prírode. Zato začal klásť akustiku na pevné základy, na faktá, ktorých správnosti zisťoval pokusmi. On je teda zakladateľom experimentálnej akustiky. Zato venovali r. 1825 bratia Webrovci, pôvodcovia znamenitej »Nauky o vlnení« (Wellenlehre) toto svoje dielo Chladnému s touto vreľou dedikáciou: »Nášmu váženému priateľovi Chladnému, zakladateľovi experimentálnej akustiky, vynálezcovi nového druhu hudobných nástrojov, prvému badateľovi meteorických hmôt«.

Akustické objavy.

Pozrime sa teraz, akými novými objavmi obohatil Chladni akustiku?

Od neho pochádza prvé zariadenie na meranie počtu kmitov zvučiacich telies. — Struny, týky, blany atď. vydávajú tóny, keď sa chvejú. Čím je počet kmitov väčší, tým vyšší je tón. Výšku tónov definujeme počtom kmitov, konaných za sekundu, čiže kmitočtom. Určovanie kmitočtu je dôležitá, ale obťažná úloha. Ťažkosť tkvie v tom, že aj pri vydávaní najhlbšieho hudobného tónu koná zvučiace teleso za 1 sekundu 16 kmitov, ale ľudské oko nerozoznáva toľko kmitov. Splývajú pred našimi očami práve tak, ako nevidíme špice rýchlo točiaceho sa kola. — Ešte menej možno určiť priamym pozorovaním kmitočty vysokých tónov, u ktorých sa koná za 1 sekundu od niekoľko sto až po niekoľko tisíc kmitov. — Chladni vynášiel veľmi dôvtipný a pozoruhodne jednoduchý spôsob, určiť kmitočty. Jeho metoda sa zakladá na tom zjave, že keď zkracujeme dĺžku zvučiacej týky na polovinu, tretinu, štvrtinu atď., vtedy vydáva týka tón štyrikrát, deväťkrát, šestnásťkrát vyšší tón, lebo má 4-krát, 9-krát, 16-krát väčší kmitočty. Chladni vzal takú kovovú týku, ktorá keď bola zachytená jedným koncom do sveráka a u voľného konca rozkmitaná, konala za jednu sekundu práve 4 kmity. Toľko kmitov za sekundu možno pozor-

rovať pohodlne. Keď mal určiť na príklad kmitočet struny, vtedy skracoval túto týku tak dlho, kým dala ten istý tón, čo struna. Potom zmeral, na koľkú časťku pôvodnej dĺžky bola týka skrátaná a vtedy dal sa vypočítat kmitočet. Na príklad: keď bolo treba skrátit týku na desatinu dĺžky, vtedy bol kmitočet 10-krát 10, teda 100-krát väčší ako základný kmitočet tej istej týky (totižto 4); bol teda kmitočet 400. — Chladni dal tomuto prístroju meno **tonometer**. Dnes máme už presnejšie metody a aparáty na meranie kmitočtu, ale Chladného tonometer je prvý aparát, ktorým sa dal určiť kmitočet.

Druhým objavom Chladného sú pozdĺžne vlny tuhých telies. (Že v plynoch sa šíri zvuk pozdĺžnymi vlnami, to už bolo známe dávno). Fyzikovia pred Chladným mysleli, že struny a týky môžu sa chveť len kolmo na dĺžku struny alebo týky. Chladni ukázal, že struny a týky zvučia aj vtedy, keď ich treme prstom alebo kožou pozdĺž. — Odborné výrazy: »pozdĺžne« (longitudinálne) a »pričné« (transverzálne) chvenie zaviedol do fyziky Chladni. (Vo svojich hudobných nástrojoch, v eufone a klavicylindri zúžitkoval práve toto, ním objavené pozdĺžne chvenie na vylúdenie hudobných tónov).

Zistil ďalej, že týky zvučia aj vtedy, keď ich treme tak, akoby sme ich chceli krútiť. — Potom vyšetril, ako sa chveje ladička a ako zvon.

Skúmal, ako sa chvejú dosky a blany. Zbadal, že pružné dosky dávajú rôzne tóny dľa toho, kde ich zachytíme a na ktorom mieste ich sláčikom ťaháme. — Prišiel na myšlienku, posypať dosky jemným pieskom a takto konať pokusy. K nepopisateľnému prekvapeniu spozoroval, že sa piesok usporiadal do rozmanitých, charakteristických obrazov. Príčina tohoto javu je to, že doska nechveje sa ako celok, ale tak, že sú na nej miesta, ktoré ostávajú v úplnom klude. Miesta, kde sa doska chveje, sú prezradené prudkým skákaním piesku. V krátkom čase prejdú zrnká piesku s miesta prudkého pohybu na tie miesta, kde je klud. Takto tvoria sa tie krásne obrazy, ktoré menujeme na jeho česť a pamiatku **Chladného obrazmi**. — Tvar týchto obrazov závisí od tvaru dosky, ďalej od toho, kde ju zachytíme a kde rozochvievame. Na štvorcových doskách uprostred upevnených vznikajú jednak čiary pozdĺž uhlopriečok, jednak rovnobežne s hranami dosky. Na kruhových doskách uprostred upevnených vznikajú sústredné kruhy a polomery.

Chladnému podarilo sa vyvolať viac ako 260 rôznych obrazov. V našom storočí, v ktorom sme sa dožili toľko zázrakov vedy, umenia, techniky, aj dnes pokochá sa každý v týchto obrazoch. Môžeme si teda predstaviť, aká senzácia to bola pred skoro 120-mi rokmi! Kto len videl tie obrazy, bol vo vytržení. Chladni, ktorý usporiadal prednášky a demonštrácie o týchto obrazoch po celej Európe, mal obrovský úspech. Predviedol ich aj pred členmi francúzskej akademie vied v Paríži.

Tu sa soznámil s najslávnejšími učencami, ako s Pronym, Laplaceom, Poissonom, Savartom, Bertholletom, Biotom, Gay-Lussacom a ešte s niekoľkými inými významnými mužmi. V tomto vysokoučenom kruhu vznikla myšlienka, žeby bolo v záujme vedy, keby vyšiel francúzsky preklad Chladného »Akustiky«. (Toto hlavné dielo Chladného vyšlo už r. 1802 a je prvou sústavnou prácou o akustike). Chladní uvolil sa ochotne, preložiť svoju »Akustiku« do francúzštiny, ale vymienil si dve podmienky: 1.) aby na čas tejto práce bol hmotne zaistený jeho pobyt v Paríži, 2.) aby niekto prezal jeho preklad po stránke jazykovej správnosti. — Ovládal síce francúzsky jazyk veľmi dobre, ale vedel, že Francúzi sú na správnu francúzštinu veľmi pedantní.

Vo februári r. 1809 pozval a prijal Chladného Napoleon. Prítomné boli aj Joséphine a Lätitia (žena a matka Napoleona). Chladní predstúpil pred Napoleona bez najmenších rozpakov a zahral mu na svojich nástrojoch, predviedol mnoho akustických pokusov, medzi nimi aj pieskové obrazy. Napoleon prejavil veľký záujem a žiadal o zovrubný výklad. Chladní vedel, že Napoleon je dobrým matematikom a zato vysvetľoval mu teoretickú stránku svojich objavov, nevyhýbajúc sa matematickým odvodzovaniam. Keď videli Laplace, Lapepède a Berthollet — lebo aj oni boli prítomní — s akým záujmom sleduje Napoleon tieto výklady, vyslovili mienku, že preklad Chladného Akustiky by bol ozdobou francúzskej vedeckej literatúry. Nato opýtal sa Napoleon Chladného, či by sa nepodujal tejto práce? Chladní vyslovil ochotu, ale sa ešte neviazal. Táto audiencia trvala dve hodiny.

Hneď v druhý deň dostal poukaz na 6000 frankov a pripis, v ktorom bola vyslovená nádej, že sa Chladní podujme na francúzsky preklad Akustiky. — Táto jemná forma veľmi ho dojala a dal sa horlive do práce. V novembri toho istého roku vyšla Akustika pod titulom »*Traité d' Acoustique*«. Nie je to púhy preklad, lež nové dielo, ktoré sa líši od Akustiky v nejednej kapitole.

V tom čase bolo ešte vo zvyku, zavďačiť sa Mecenášovi, ktorý umožnil vydanie knihy, tým, že ho v predmluve vychvaloval pôvodca do neba. Chladní nebol pochlebníkom a pôsobilo mu mnoho lámania hlavy, najst formu, aby sa cisárovi poďakoval bez toho, žeby sa pred ním ponížil. Konečne vymyslel túto krátku dedikáciu: »*Napoleon le Grand a daigné agréer la dedicace de cet ouvrage, après en avoir vu les expériences fondamentales*«. — Táto jediná veta stojí na prvej strane francúzskeho prekladu Akustiky, ktorý vyšiel r. 1810 v Paríži.

Napoleon veľmi si vážil Chladného a vyslovil sa o ňom veľmi uznanlivo pred členmi akademie vied a umení. Venoval aj 3000 frankov ako cenu za prácu, ktorá mala podať matematickú teóriu Chladného obrazov. (Túto cenu obdržala r. 1816 Sophie Germain, jedna z najslávnejších matematikov ženského pohlavia.)

Už pred Chladným zaoberali sa fyzikovia otázkou, s akou rýchlosťou sa šíri zvuk v rôznych plynch? Odvodili na to teoretické formuly, ale nepodarilo sa nikomu, určiť túto rýchlosť **pokusmi**. Prvá metóda na meranie rýchlosti zvuku v plynch pochádza od Chladného. Je známe, že dráhu, čo urobí zvuk za 1 sekundu, možno vypočítať, keď násobíme dĺžku jednej zvukovej vlny počtom vln, tvorených za 1 sekundu. (Matematicky: $c = \lambda n$.) Táto jednoduchá súvislosť tvorí základ jeho metódy. Keď chcel určiť na príklad rýchlosť zvuku v kyslíku, vzal otvorenú píšťalu a fúkal do nej kyslíkom. Určil presne kmitočet tohoto tónu (pomocou tonometra) a násobil ho dvojnásobnou dĺžkou píšťale. (Zato **dvojnásobnou** dĺžkou, lebo v otvorenej píšťale tvorí sa polovičná vlna, keď fúkame píšťalu normálne). Takto určil Chladný rýchlosť zvuku a kyslíku, dusíku, vodíku a ešte v niekoľko iných plynch. Jeho výsledky dobre sa shodujú s tými, ktoré boli zistené po ňom, dokonalejšími zariadeniami.

Na základe longitudinálneho chvenia palíc určil, akou rýchlosťou sa šíri zvuk v týchto látkach. Určil rýchlosť zvuku v cine, striebre, medi, železe, skle, dreve. Aj tieto jeho merania sú v dobrom súhlase s dnešnými presnejšími výsledkami.

Teória o meteoroch.

Okrem náuky o zvuku, ktorej vlastným vybudovateľom je, zasahoval Chladný so zdarom aj do otázky meteorov. — Už od dávnych čias kolovali povesti o istých veľkých kameňoch, že vraj padly s neba. Našli sa aj očiti svedkovia, ktorí tvrdili, že videli padať ohnivé hmoty na Zem. Pomenovali tieto telesá meteormi. Niektorí boli toho názoru, že tieto hmoty boli vyhodené veľkou silou so sopiek do vzduchu, ale potom, súc prekonané zemskou príťažlivosťou, padajú späť na Zem. — Iní vyslovili názor, že meteory pochádzajú s Mesiaca. Tvrdili, že na Mesiaci sú ešte činné sopky, ktoré majú takú silu, že udeľujú vyhodným telesám takú obrovskú rýchlosť, že tieto môžu prekonať príťažlivosť Mesiaca a vzdialujú sa od neho tak ďaleko, že sa dostanú do akčnej sféry zemskej príťažlivosti, ktorá ich potom príťahuje na Zem. — Keďže nebolo známe nič určitého o pôvode meteorov, a spomenuté hypotézy boli málo pravdepodobné, priklonili sa niektorí k názoru, že meteory vôbec neexistujú, že tie veľké kamene, o ktorých podanie hovorí, že padly s neba, boli vždy tam, kde práve sú.

Takýto nevyjasnený bol stav vecí ohľadom meteorov koncom 18-ho storočia.

Roku 1768 odobral sa ruský prírodovedec Peter Pallas s veľkou vedeckou výpravou na Sibír, aby pozoroval priebeh Venuše pred Slnkom. Okrem tohoto mala táto výprava úkol, prevádzať dôkladné vedecké preskúmanie tejto krajiny. Členovia expedície zostali 6 rokov na Sibíri. Roku 1772 dozvedeli sa, že u istého Jakuba Medveda, ktorý býval blízko Krasnojarsku, je veľký železný balvan, vážiaci asi 1400 funtov. Medzi

domorodcami kolovala povest, že tento balvan padol s neba. Pallasova výprava vzala túto masu so sebou. Toto železo nebolo plné, boly v ňom diery ako v hube. Chemický rozbor ukázal, že nie je to rýdze železo, ale že obsahuje aj značnejšie množstvo niklu. Okrem toho vykazuje sa tak zvanými Widmanstätten-ovými obrazmi. — Widmanstätten, nemecký prírodovedec prišiel totižto na to, že keď je kus brúseného a vylešteného železného meteoru poliaty dusičnou kyselinou, vtedy vyžere kyselina leštenú plochu a objavia sa charakteristické figury. Tieto obrazy nedajú sa vyvolať na akomkoľvek železe, ale len na železe z meteorov. — V širokom-ďalekom okolí náležišťa Pallasovho balvana niet takého železa, ktoré by obsahovalo niklu v takom značnom množstve, ani nebolo možno na týchto železných rudách vyvolať Widmanstättenove obrazy. — Bolo teda jasné, že objavené železo nie je pozemského pôvodu.

Tento Pallasov nález dal podnet Chladnému, aby sa zaoberal otázkou meteorov. R. 1794 uverejnil spis s titulom: O pôvode železa, čo našiel Pallas a o súvisiacich prírodných úkazoch. — Znamenitý hviezdár Newcomb pokladá tento spis Chladného za epochálny. Iný veľký prírodovedec, Humboldt píše, že Chladni bol prvý, ktorý dokazoval najsprávnejšie a najdudchapelnejšie súvislosť medzi ohnivými guľami a meteormi. Všetky tieto pochvaly sú zaslúžené, lebo Chladni bol prvý, ktorý vyslovil názor, že meteory sú kozmického pôvodu. Inými slovami: sú to hmoty, ktoré padajú na Zem zo svetového priestoru. Totižto dľa teorie Chladného svetový priestor medzi planetami nie je prázdny, ale nachádzajú sa tam väčšie-menšie telesá. Tieto obiehajú vo svetovom priestore. Viditeľné nie sú, pretože sú pomerne malých rozmerov a nemajú vlastného svetla. Ale keď sa dostane meteor do zemskej atmosféry, vtedy musí pri ďalšom pohybe prekonať odpor vzduchu a následkom značného trenia vo vzduchu zohrieva sa meteor veľmi značne. Stane sa žeravým a zato viditeľným. Ak má meteor značný objem, vypadá ako ohnivá guľa.

Že sa Chladni dôkladne zaoberal meteormi, o tom svedčí aj jeho pekná sbierka meteorov, ktorú daroval berlinskému prírodovedeckému muzeu. — Okrem toho zostavil a vydal súpis všetkých meteorov, ktoré boly bezpečne zistené a opísané od r. 472 až po r. 1819.

Vrstovníci Chladného odmietli jeho názory o meteoroch, ale nové objavy potvrdili správnosť jeho teorie.

K astronómii mal Chladni veľkú náklonnosť. Už ako mladému študentovi mu bolo nápadné, že medzera medzi Martom a Jupiterom je príliš veľká a vytušil, že sú v tomto priestore planety, ktoré dotiaľ neboly objavené len preto, lebo majú malé rozmery. — Ešte za jeho života boly objavené 4 planetoidy. (Prvá planetoida, Ceres, bola objavená 1. januára 1801. — Do dnešného dňa objavili viac ako 1000 malých planét medzi Martom a Jupiterom.)

Chladného povaha.

Z tohoto úryvkovitého náčrtku Chladného vedeckej práce vidieť, že jeho zásluhy sú veľké. Touto, a rozsiahlou literárnou činnosťou získal si úctu a uznanie. Jeho autorita medzi učencami bola ohromná. Pre jeho pekný charakter obľúbil si ho každý. Dľa slov jedného jeho životopisca bol mierny, nie náruživý; bol vždy dobrej vôle; poctivý až do kostí, spoľahlivý, ku každému prívetivý a ochotný pomáhať iným. Bol dobrým causeurom a zato ho mali radi v spoločnostiach, kde vyprával veľmi chutne o svojich skúsenostiach a pozorovaniach po svete. — Nebol šovinistom. Bol presvedčeným demokratom. Hlásal, že každý človek, každý národ má právo na slobodu.

Neodvislosť vážil si nado všetkým. Ani sa neoženil, ani úradu neprijal (bol by mohol dostať univerzitnú profesúru), aby ho rodinné a úradné povinnosti nezaväzovaly. — Z výťažku svojich koncertov a prednášok kúpil si dom v svojom rodišti, ale dlho sa nezdržoval doma. Radšej cestoval. O jeho pobyte v Dánii, Rusku a Francúzsku stala už sa zmienka. Bol aj v Holandsku, Belgíume, Svajciarsku a Itálii. Len jeho zpiatočná cesta z Paríža trvala dva roky!

Hlavným poľom jeho badania bola síce akustika, ale zato nebol jednostranný. Mal záujem aj o iné vedy a bol milovníkom krásnych umení. Pozoruhodná je jeho znalosť rečí. Okrem nemčiny ovládal veľmi dobre francúzštinu, italčinu, gréčtinu a latinčinu a dosť dobre vedel rusky, anglicky, holandsky, španielsky, novogrécky a hebrejsky.

Jeho vedeckú činnosť charakterizuje veľká usilovnosť, otvorenosť a sebavedomie. V jeho hlavnom diele, v Akustike, uvedené sú vedecké výsledky skoro všetkých badateľov, ktorí pracovali v obore akustiky. Bolo treba mimoriadnej pracovitosti k sossbieraníu a preštudovániu kníh a pojednaní, vyšlých v rôznych vedeckých časopisoch. Azda ešte väčšiu prácu mal so zostavením katalogu meteorov. Musel hľadať dáta vo všetkých väčších knižniciach Europy. Len Chladni bol súci na túto prácu, lebo mnoho cestoval (povozom, pretože železnice vtedy ešte neboli) a všade, kde sa len zastavil, pokračoval v hľadaní a badaní.

Vedecké objavy nie sú tajnosti. Ba, práve naopak. Kto objaví novú pravdu, hneď vystúpi s ňou pred verejnosť, aby obdržal odmenu za svoju prácu: slávu a uznanie. V takýchto uverejneniach môžeme sa síce dočítať o **výsledkoch** vedeckého badania, ale skoro bez výnimky každý učenec mlčí o tom, **ako** k tomu objavu prišiel, **čo** mu dalo podnet k práci. Z psychologického stanoviska bolo by veľmi zaujímavé a poučné, keby učiteli podali zprávu aj o týchto okolnostiach. Získali by sme vedomosti o tom, ako sa rodia myšlienky. Dosiaľ vieme v tomto ohľade veľmi málo, lebo málokto vedátor dovolil, aby sme nazreli do jeho dielne. — Chladni patrí medzi tých, ktorí nás uspokojujú aj v tomto smere. Tak na príklad nezamlčal, že k

jeho pieskovým obrázkom dal podnet Lichtenbergov objav. (Lichtenberg, nemecký fyzik pozoroval výboj elektriny a medzi iným urobil aj tento pokus: posypal sklenenú dosku smesou minia a sírneho kvetu. Pri dotyku posypanej sklenenej dosky kladne nabitým vodičom tvorí sa okolo bodu dotyku žltý paprskovitý obraz, kým pri dotyku záporne nabitým vodičom červený miniový kruh.) Čítajúc o tomto pokuse, prišiel Chladni na myšlienku, oprobovať, ako sa chová na kmitajúcu sa dosku nasypaný prášok.

Len konštrukciu eufonu a klavicylindra zatajoval, ani Napoleonovi — ktorý bol na to zvedavý — nevyzradil o týchto nástrojoch ničoho. Veď bol odkázaný na príjmy, ktoré vyniesly koncerty a bál sa, že by iný mohol napodobniť tieto nástroje a konkuroval by s ním. R. 1821, keď už nemal hmotných starostí, uverejnil podrobný popis svojich inštrumentov.

Chladni uznáva zásluhy iných, ale práve s takou otvorenosťou a sebavedomím poukazuje na svoje vlastné objavy, ktorými prispel k zveľadeniu vied.

Zomrel 3. apríla 1827 v Breslave. V ten deň bol práve pozvaný k prírodopzycovi a univerzitnému profesorovi Indrichovi Steffensovi. Nálada bola veľmi dobrá. V srdečnom rozhovore prišla reč aj na otázku konca života, na smrť. Staručký Chladni sa bol vtedy vyslovil, že by jeho najvrúcnejším želaním bolo skonat rýchlo, bez dlhej, trápnej nemoci a jeho túžba sa splnila. Ešte v tú noc ho prekvapila smrť. Usnul ticho ako ukonaný starček, ktorý nikdy nebol nemocný, a tak zakončil svoj pracovitý a zásluh plný život v pokojí.

Chladného život je tiež klasickým príkladom toho, ako sa nadaní synovia národa slovenského v neblahej minulosti strácali v cudzom morí a svojim umom i charakterom obohacovali kultúru cudzích národov, kým národ slovenský doma úpel pod jarmom cudzieho plemena a hlível, chradnul a hmotne hynul, hoc samou prírodou bol obohatený najväčšími a najkrajšími darmi ducha Božieho, ktoré cudzím štedre rozdával, z nichž však jemu mohla zostať len slabučká potecha a nádej, že raz aj jemu svitne slnko slobody... raz aj jeho synovia budú jeho budovu kultúry a slávy svojskej pravej slovenskej budovať...

Užitá literatúra:

Chladni, Die Akustik.

Chladni, Entdeckungen über die Theorie des Klanges.

Dr. Franz Melde, Chladni's Leben und Wirken.

Dr. Ferdinand Rosenberg, Die Geschichte der Physik.

Heller Ágost, A physika története.

Czógler Alajos, A fizika története életrajzokban.

Simon Newcomb, Populäre Astronomie.

Výročná zpráva za školský rok 1931-32.

I. Sbor profesorský.

1. Zmeny.

Do sboru nastúpili: zat. profesorka **L'udmila Duřková** z II. št. čsl. rg. v Prahe-XII., súc výnosom Ref. mšno č. 63299/II-31 z 27. VIII. 1931 prikázaná ústavu od 1. IX. 1931, a zat. prof. **Stanislav Kaufman**, súc výnosom Ref. mšno č. 81254/II-31 z 24. X. 1931 od 1. X. 1931 ustanovený na ústave zatýmnym profesorom.

2. Stav a rozdelenie predmetov:

a) Riadni členovia sboru:

1. **Ján Beniač**, riaditeľ, vyučoval Čsl v III/4; N v II/4, VI/2, spolu 10 hodín.

2. **L'udmila Duřková**, zat. profesorka, vyučovala N v Ib/4, III/3, IV/2; Fr v III/5, V/3, spolu 17 hodín; od 1. I. 1932 počnúc okrem toho ešte Fr v IV/4, spolu 21 hod.

3. **Bohumil Dvořáček**, profesor, vyučoval M v II/4, V/4, VI/4; G v V/3, VI/3, VII/2, spolu 20 hodín. — Triedny II. triedy. — Správca kabinetu matematického a geometrického.

4. **Eduard Engelthaler**, profesor, vyučoval F v III/3, IV/2; Ch v IV/3, V/3, VI/2; Sp v Ib/2, III/2, vo vyšš. oddel. 2 a chem. praktiku 2 hodiny, spolu 21 hod. — Triedny IV. triedy. — Správca kabinetu chemického.

5. **Vojtech Faměra**, profesor, vyučoval Čsl v Ia/5, VI/3; Fr v VI/3, VII/3; Sp Ia/2, II/2, spolu 18 hodín. — Triedny VI. triedy. — Správca knižnice profesorskej a sbierky programov.

6. **Rudolf Földes**, profesor, vyučoval M v Ia/4, III/3, VII/5; F v VI/4, VII/4, spolu 20 hodín. — Triedny I/a triedy. — Správca kabinetu fyzikálneho.

7. **Stanislav Kaufman**, zat. profesor, vyučoval M Ib/4, IV/4; G v III/2; P v Ib/3, II/3a V/2 hodiny, spolu 18 hodín. — Triedny I/b triedy.

8. **Juraj Kováčik**, profesor, vyučoval Nb r. kat. v I-VII/16, na št. čsl. r. g. chl. 6 hodín, exhorta 2 hodiny, spolu 24 hodiny.

9. **Dr. Jožo Martinka**, profesor, vyučoval Z v Ia/2, Ib/2, II/2, IV/2, VI/2; P v Ia/3, VI/3, VII/3, spolu 19 hodín; od 11. II. 1932 počnúc okrem toho ešte Ph v VII/2, spolu 21 hod. — Od 11. II. 1932 triedny VII. triedy. — Správca kabinetu prírodopisného a knižnice chudobných.

10. **Vojtech Novotný**, profesor, vyučoval G v IV/3; K v Ia/4, Ib/4, II/4, III/2, IV/2, V/3, VI/2, VII/2, spolu 26 hodín. — Správca kabinetu kreslenia.

11. **Samo Pačenovský**, profesor, vyučoval T v I-VII/16, dievč. T/2, na št. maď. rg. T/4, spolu 22 hodiny. — Správca te-locvične a kabinetu herného náradia.

12. **Dr. Juraj Rys**, profesor, vyučoval Z v III/2, V/2; D v Ia/1, Ib/1, II/2, III/2, IV/3, V/2, VI/2, VII/3, spolu 20 hodín. — Triedny III. triedy. — Správca kabinetu dejepisného a zemepisného.

13. **Maria Rysová**, profesorka, vyučovala Čsl v Ib/5, IV/3, VII/4; Fr v IV/4; Ph v VII/2, spolu 18 hodín. — Triedna VII. triedy. — Od 1. I. 1932 na zdravotnej dovolenej.

14. **Čenek Toberný**, profesor, vyučoval Čsl v II/5, V/4; N v Ia/4, V/2, VII/2, spolu 17 hodín. — Triedny V. triedy. — Správca knižnice žiackej.

b) Výpomocní učitelia:

1. **Dr. Maria Sehnalová-Oravcová**, profesorka št. čsl. dievč. rg., vyučovala od 11. II. 1932 počnúc Čsl v VII/4 hodiny.

2. **Štefan Pichňa**, supl. profesor št. čsl. rg., vyučoval od 11. II. 1932 počnúc Čsl v Ib/5 hodín.

3. **Ján Tichý**, úradník riadiť. pošt a telegr. v Košiciach, vyučoval Nb čsl. vo 2 týžd. hodinách.

4. **Robert Volek**, zat. profesor št. čsl. rg., vyučoval od 11. II. 1932 počnúc Čsl v IV/3 hodiny.

5. **Gejza Hirsch**, rabín, vyučoval Nb žid. orth.

6. **Štefan Homola**, ev. a. v. farár, Nb ev. a. v.

7. **Ondrej Lengyel**, ev. ref. farár v Barci, Nb ev. ref.

8. **Karol Rosenfeld**, katecheta, Nb žid. neol.

9. **Favol Stuliakovič**, profesor št. čsl. rg., Nb gr. kat.

Boli ustanovení pri rg. a vyučovali spoločne žiakov košických stred škôl prísluš. vyznani.

Školské služebníctvo:

Školník: Mikuláš Matula.

Kurič cez zimu: Jozef Marton.

Výpomocná upratovačka: Rozália Ružbartová, od 15. IV. 1932 Anna Lehotská.

Iné zamestnania a činnosť členov profesorského sboru.

Riad. **Ján Beniač** bol riadnym členom kvalifikačnej komisie pre stredné školy na Slovensku, podpredsedom Družstva Východoslov. Nár. divadla, členom krajskej komisie Krajského internátu Dr. Jána Rumana, tajomníkom miest. odboru Kostníckej jednoty, predsedom miest. odboru Matice slovenskej, predsedom kultúrneho odboru 100. sboru Slov. lígy v Košiciach, podpredsedom Mestského osv. sboru, cirk. dozorcem ev. a. v.

cirkvi slovenskej v Košiciach, prísediacim senátu mládeže pri krajskom súde a členom dozorčej rady tohože, vymenovaným dekretmi na dobu 4 rokov min. spravodlivosti č. 30137/31 a č. 40734/31 zo 17. X. 1931. Mal slávnostnú reč na matiné miest. odboru Matice slov. 8. XI. v kine Forum z príležitosti 10. výročia smrti Pavla Országha-Hviezdoslava, 12. XI. 1931 smútočnú reč o Dr. Alojzovi Kolískovi na tryzne 100. Slov. ligy, 9. XII. 1931 prednášku v košickom Rotary-klube »O výchove národného charakteru«, 8. III. 1932 slávnostnú reč na oslavu 82. narodenín p. prez. T. G. Masaryka, usporiadanej Svázom pošt. zamestnancov.

Bohumil Dvoráček bol členom skúšobnej komisie pre kandidátov učiteľstva na školách meštianskych v Prešove, prednášal deskript. geometriu na prípravnom kurze učiteľov na mešt. školy.

Eduard Engelthaler, bol tajomníkom Alliance française, vyučoval jaz. francúzskemu v kurze Alliance fr., a chemii v kurze pre prípravu učiteľov ku skúške na mešt. školy. Za zásluhy, získané okolo propagácie francúzskeho jazyka, a za horlivú činnosť vo francúzskom spolku Alliance française v Košiciach vyznamenaný 17. apríla 1932 francúzskym ministerstvom kultu rádom »Officier d'Academie«.

Vojtech Faměra učil čsl na št. melioračnej škole v Košiciach (2 hod. týžd.). Bol tajomníkom Východoslov. odboru Ústr. sp. čsl. profesorov, tajomníkom Lawn Tennis Clubu v Košiciach. Prednášal na kurze pre prípravu učiteľov ku skúškam na školy meštianske literatúru a mluvnicu československú: Vydal 2., opravené vydanie Slovenskej mluvnice a cvičebnice pre I.—II. tr. slov. stredných škôl.

Rudolf Földes bol vedúcim fyzikálne-chemickej sekcie Prírodovedeckého klubu v Košiciach, pokladníkom Východoslov. odboru Ústr. spolku čsl. profesorov, revízorom účtov Matice slovenskej v Košiciach, pokladníkom Vlčkovho spolku pre podporovanie čsl. študujúcich. Prednášal na kurze pre prípravu učiteľov ku skúškam na školy meštianske. Mal prednášky v Matici slovenskej a v košickom rozhlase.

Juraj Kováčik bol pedagogickým správcom krajinského študent. internátu Dr. Jána Rumana v Košiciach.

Dr. Jožo Martinka bol tajomníkom Vlčkovho spolku pre podporovanie čsl. študujúcich v Košiciach, podpredsedom Matice slovenskej v Košiciach a referentom prírodovedeckého odboru, členom Mestského osvetového sboru, členom výboru Prírodovedeckého v Košiciach, predsedom Spolku profesorov Slovákov (SPS), členom ústredného výboru Matice slovenskej v Turč. Sv. Martine, členom výboru a referentom antropogeografického a antropologického odboru Muzeálnej spoločnosti slovenskej, členom knižničnej a muzeálnej rady mesta Košíc. Mal 13 prednášok v košickom rozhlase o predmetoch prírodovedeckých a kultúrnohistorických. Prednášal prírodopis na naukobehu pre prípravu učiteľov na meštiankach. Napísal po-

sudky o súbehových prácach pre Maticu slovenskú a učebniciach; napísal menšie články do viacerých novín a články o Košiciach pre medzinárodnú propagandu, články do Slovenského naučného slovníka. Uverejnil dejiny hradu Sokola nad Košicami.

Vojtech Novotný bol dôverníkom »Spolku výtvarných umelcov Mánes« pre Košice a členom skúšobnej komisie pre kandidátov učiteľstva na školách meštianskych v Prešove.

II. Kronika ústavu.

1. Školský rok 1931/32 zahájený bol 1. septembra. — 1.—2. septembra byly opravné, dodatočné a prijímacie skúšky do I. a vyšších tried. 3. septembra bolo po službách Božích umiestenie žiakov a prevedenie prác triednických. Riadne vyučovanie sa započalo 4. septembra.

Následkom zvýšeného počtu prihlásivších sa žiakov do I. triedy bola povolená **pobočka pri I. triede** (prvá po prevratel!) výnosom MŠNO čis. 111769/II-31 z 2. VIII. 1931, ref. MŠNO č. 61767/II-31 z 22. VIII. 1931, riad. č. 459/31 a profesorskému sboru pridelené 2 nové sily.

Vyučovanie trvalo v obidvoch polrokoch okrem malého, dvojdňového prerušenia vo februári pre tuhé mrazy, avšak len v nižších triedach, na základe nariadenia štát. náčelného lekára mesta Košíc č. 355/32 z 11. II. 1932, normálne až do konca školského roku, ktorý bol obvyklým spôsobom zakončený 28. júna.

V budove reálky umiestené byly i tohoto roku 3 druhé triedy št. čsl. rg. (viď výroč. zpr. z r. 1930/31 str. 11). Telocvične ústavu používaly: do 31. decembra št. maď. rg. v 32 hodinách, št. čsl. rg. v 11 hodinách, T. J. Sokol v 6, T. J. Orol z 8 a Makkabi v 4 hodinách. Okrem toho používaly miestností reálky: Matica slovenská občas, Alliance française 2, Slov. škola robotnícka 2, Deutscher Kulturverband 2 hod. týždenne.

Vnútrotná čiastka budovy bola tohoto škol. roku dôkladne opravená a očistená. Krajinský úrad v Bratislave povolil mimoriadnu dotáciu výnosmi čis. 369255/24-V. P.-1931 z 20. XI. 1931 (výnos ref. MŠNO č. 94350/II-31 z 28. XI. 1931; riad. čis. 667/31) obnosom 18.000 Kč a vynesení čis. 417435/24-V. P.-31 z 15. XII. 1931 (riad. č. 689/31) obnosom 51.113,58 Kč na mimoriadnu opravu vnútornej čiastky budovy.

Za tieto obnosy bola budova zčiastky už pred vianočnými prázdninami, zčiastky a to prevážnej o vianočných prázdninách dôkladne opravená a očistená. Vyparketovaná bola telocvičňa a opatrená dvojítmí dverami; všetky miestnosti budovy byly vybielené a vymalované, medzi nimi riaditeľňa a sborovňa modernou viackartonovou maľbou, chodby dôkladne vybielené s podstienkom (1.60 m vysokým) bielo-lakovo emailova-

ným, v 3 učebniach, v rysovni, v kresliarni, vo fyzickom a chemickom kabinete, vo sborovni a v telocvični železné pece zamenené kachľovými, sborovňa vyparketovaná, všetky dvere a brány boli novo natreté svetlohnedou žilkovanou farbou. Okrem toho v smysle citovaného vynesenia krajiniského úradu opatrené boli okná učební a miestnosti budovy ventilačnými krídlami na ťarchu zálohy na udržovanie štátnych budov pre rok 1932, ako aj nápis na prôčeli budovy premiestený na správny podľa nového názvu školy. K vybieleniu zovňajšej čiasťky budovy, slúbenému tiež krajiniským úradom, tohoto roku už z úsporných dôvodov nedošlo.

2. Kurz pre prípravu učiteľov na meštianske školy. Po predbežných prípravných prácach, zahájených už koncom minulého školského roku na základe výnosu ref. MŠNO čis. 35253/I-31 z 27. VI. 1931, otvorený bol 14. októbra celoročný prípravný kurz pre učiteľov na meštianske školy pri reálke dľa výnosu ref. MŠNO čis. 77725/I-31 zo 6. X. 1931. Administratívny vedením kurzu bol poverený riaditeľ Ján Beniač a za prednášateľov boli ustanovení: pre Ped. Dr. Jaromír Červenka, prof. rg., pre Čsl prof. Vojtech Faméra, pre D do 15. II. Jozef Arvai, prof. št. maď. rg., od 16. II. Ján Cvinček, profesor št. čsl. rg., pre Z prof. Dr. Juraj Rys, pre M prof. Rudolf Földes, pre F Ferdinand Steller, profesor št. čsl. rg., pre P prof. Dr. Jozef Martinka, pre Ch prof. Eduard Engelthaler, pre Dg prof. Bohumil Dvořáček, pre K Florián Milan, profesor št. čsl. rg. — Kurzu sa zúčastnilo v I. odbore: 43, v II. odbore: 22, v III. odbore: 29, spolu 94 poslucháčov. Kurz bol zakončený 14. mája. Z poslucháčov vykonali odbornú skúšku 5 učitelia.

3. Významné udalosti. Štátny sviatok nášho oslobodenia oslávený bol na žiadosť členov Rodičovského združenia o 5. hodine odpol. 27. októbra v telocvični ústavu s týmto programom: 1. Zajíc: Na Sávě, fantázia, zahral orchester reálky za vedenia kapelníka J. Švancara, 2. Slávnostnú reč o význame 28. a 30. októbra povedal Julius Hanika, žiak VII. tr. 3. J. Gregor: My neklesnem. . ., zaspieval miešaný sbor reálky za vedenia prof. E. Engelhalera. 4. M. Rázus: Až dôjdu. . ., recitoval Viktor Skorodenský, žiak VI. tr. 5. C. Pecháček: Sviatok republiky, dvojhlasne zaspieval sbor II. a III. triedy za vedenia prof. E. Engelhalera. 6. Župný: Červinkův pochod, zahral orchester reálky. 7. Medek: Návrat, recitoval Vladislav Zajíc, žiak V. tr. 8. Úvodný sbor z opery »Prodaná nevěsta« zaspieval miešaný sbor reálky za dirigovania prof. E. Engelhalera. 9. Hymna. — **Oslava 10. výročia smrti Pavla Országha-Hviezdoslava:** 7. novembra v poslednej vyučovacej hodine s týmto programom: 1. Beethoven: Anjel lásky, zaspieval miešaný sbor reálky. 2. Slávnostnú reč o Hviezdoslavovi povedal R. Altus, ž. VI. tr. 3. Hviezdoslav: Pustý dom, recitoval Viktor Skorodenský, žiak VI. tr. 4. Hviezdoslav: Bratom Čechom, recitoval Vladislav Zajíc, žiak V. tr. 5. »Kto za pravdu hŕí. . .«, zaspieval miešaný sbor reálky. — V duchu výnosu MŠNO č. 6000-prez./29

zo 7. XI. 1929 pripomenul si náš ústav dňa 1. decembra **česko-slovenskej-juhoslovanskej vzájomnosti** tým spôsobom, že profesori Dr. J. Martinka a Dr. J. Rys prednášali žiakom po triedach o priateľských politických, kultúrnych a hospodárskych vzťahoch našej republiky a Juhoslávie. — **Oslava 82. narodenin pána prezidenta T. G. Masaryka** bola spoločne s jednou čiastkou r. g. v kine »Forum« dňa 7. marca o pol 11. hodine s týmto programom: Žiaci reálky zaspievali 2 príležitostné sborové skladby, Julius Hanika, žiak VII. tr. prečítal úryvky Rozhovoru K. Čapka s Masarykom, potom premietaný bol film zo života pána prezidenta a zaspievaná bola štátna hymna. Do pol 11. bolo riadne vyučovanie. — **Pamiatka 100. výročia smrti veľkého nemeckého básnika J. W. Goetha** bola v duchu výnosu MŠNO čis. 661-prez./32 z 1. II. 1932 oslávená spoločne s dievč. r. g. 18. marca večer o pol 8. hodine vo veľkej dvorane Rumánovho internátu pod protektorátom Rodičovského združenia pri reálke. O Goetheovi ako človekovi a jeho diele povedal peknú, obsažnú a výstižnú prednášku prof. Č. Toberný; na programe boli recitácie Goetheových básní v českom a slovenskom preklade a zaspievané boli niektoré jeho zhudobnené básne prof. E. Engelthalerom a pani A. Hrbasovou. — Pre nižšie triedy mal prof. Č. Toberný prednášku o Goethovi v sprievode primeraných recitácií slovenských prekladov a pôvodných nemeckých básní Goethových 19. marca o 10. hodine dop. — 31. marca (ponevác 28. padlo tohoto roku do veľkonočných prázdnin) bolo po triedach spomenuté J. A. Komenského a vznešených snažení vzdelaných národov o svetový mier a významu Spoločnosti národov (**Mierová polhoďina**) v duchu výnosu MŠNO čis. 24739/II.-26 zo 6. III. 1926. — 10. V. pripomenutý bol žiakom po triedach v smysle výn. MŠNO čis. 2525-prez./30 z 10. IV. 1930 význam **dňa československo-rumunskej vzájomnosti**.

4. **Výchova.** Prvotnou a vážnou starostou profesorského sboru bola i tohoto roku správna mravná a národná výchova žiactva jednak v riadnych a mimoriadnych poradách, jednak vždy, keď sa k tomu naskytovala vhodná príležitosť, používajúc k tomu vhodne pamätných dní nášho národa a našej republiky. — Na národné ciele obetovali tiež naši chovanci, príúčajúc sa tak dobročinnosti; tak na vianočnú akciu Čsl. Červeného kríža 240 Kč, na Vlčkov spolok sossbierali naši chovanci 2.350.45 Kč, na spolok pre podporu čl. škôl zahraničných »Komenský« 105 Kč, na veniec Štefánikov 140 Kč, na Masarykovu ligu proti tuberkuloze: 120 Kč.

5. **Rodičovské združenie.** 18. septembra ustavil sa výbor rodičovského združenia pri ústave takto: predseda: inž. plukovník Imrich Horák, podpredseda: želez. radca inž. J. Honzík, tajomník: hlav. pošt. tajomník Juraj Maurer, pokladník: oficiál ČSD. Anton Gasta, členovia výboru: pi. Karola Kreutzová, manželka inženierova, pi. Emília Vysypalová, manželka úradníka ČSD., hlavný pošt. tajomník Václav Kripner, štbkpt.

Bruno Marek, pplk. v. v. Indrich Schubert, inšp. ČSD. Viliam Spillauer, inšp. ČSD. Emanuel Špelda, nadpor. hudob. Václav Tomeš, pplk. Ferdinand Totter a poručík Václav Zajíc. Z úradu boli členmi výboru riad. J. Beniač a profesori V. Faměra, J. Kováčik a Dr. J. Rys.

Rodičovské združenie mávalo každý prvý utorok v mesiaci výborové a každý štvrtok plenárne schôdze, na ktorých boli občas aj prednášky, tak 6. XI. prednášal prof. V. Faměra »O pomere rodiny a školy«, 19. XI. želez. radca inž. Jozef Honzík »O požiadavkách školskej budovy«, 26. II. prof. S. Pačenovský »O telesnej výchove doma a v škole« a 3. VI. inž. J. Honzík »O voľbe praktických povolanií«.

Rodičovské združenie staralo sa o to, aby na patričných miestach uznali veľkú potrebu dôkladných opravných prác vo vnútornej čiastke budovy, čo sa mu podarilo aj docieľiť. Okrem toho podporovalo žiakov jednak zakúpením telocvičného úboru, mesačných lístkov vlakových, obuvi a šiat, jednak umožnením im účasti na výlete do Tatier v podobe peňažitej podpory.

Pokladničný stav združenia je tento: I. Príjem: 1. Zvyšok z minulého roku: 1.435.40 Kč. — 2. Príspevky na školský rok 1931-32: 1.898 Kč. — 3. Výnosy zo študentských akademii a) 27. X. 1931: 70 Kč, b) z Mikulávskej zábavy: 2.928 Kč. — 4. zo štud. majálesu: 800 Kč. — 5. Úroky: 35 Kč. — 6. Rôzne: 12.35 Kč, **spolu: 7.178.75 Kč.** — II. Výdavok: 1. 18 párov cvičiek od firmy Baťa: 228 Kč. — 2. 11 mesač. lístkov vlakových dochádzajúcim žiakom: 1.030 Kč. — 3. 3 telocvičné úbory: 58.90 Kč. — 4. Predplatné na časopis »Rodiče a škola«: 16 Kč. 5. Za tlačivá potrebné pre Rodičovské združenie a rôzne: 275.30 Kč. — 6. Hradenie schodku Goethových osláv: 117 Kč. — 7. Tajomníkovi na kancelárske potreby: 100 Kč. — 8. Samovzdelávajúcemu krúžku podpora z výťažku Mikulávskej zábavy: 811 Kč. — 9. Chudobným žiakom podpora na výlet do Tatier: 1.880 Kč. — **Spolu: 4.516.20 Kč,** zostáva tedy ako **aktívny zbytok na škol. rok 1932-33: 2.662.55 Kč.**

6. **Inšpekcie.** 2.—4. V. previedol inšpekciu vo vyučovaní kresleniu odbor. inšp. kreslenia Rudolf Pros.

7. **Prednášky a kultúrne podniky.** 9. XI. študentské predstavenie filmu »Divy Azie«, 18. XI. žiaci obzreli si výstavu J. Hálu z Važca a výstavu umeleckých pamiatok, usporiadanú v rámci osláv 700-ročnej pamiatky sv. Alžbety, patrónky domu košického, 17. XII. výstavu slov. maliarov, J. Alexyho, Palugyaiho a L. Bazovského, 13. I. výstavu českého grafika Karla Vika; 21. XI. študentské predstavenie »Švanda dudák« od Weinbergera, 30. I. »Kráľ Svätopluk« od I. Stodolu; 16. I. filmové predstavenie »Tretia rota na magistrále«, 5. III. študentské predstavenie opery »Simon Boccanegra« od Verdiho, 17. III. prednášala franc. spisovateľka Mlle Antonie z Paríža žiakom francúzsky na tema: »Zámky na Loire«, 6. IV. slov. spisovateľ Tido J. Gašpar »O mladej slovenskej literatúre« v kine »Forum«. 22. IV. recitácie R. Alléona v Rumanovom internáte, 9. VI.

mal prof. obchod. školy v Brne, Jozef Bednář, prednášku »O vadách v našom spoločenskom chovaní«.

8. Samovzdelávajúcí krúžok L'udovíta Štúra sdrúžoval IV.-VII. triedy. Usporiadal 6 besiedok, na ktorých žiaci prednášali, recitovali alebo konali rečnícke výstupy. Na spoločnej schôdzi všetkých košických krúžkov bola reálka zastúpená svojim orchestrom, recitáciami a spevom. Krúžok spolu s rodičovským sdrúžením pri reálke usporiadal 28. X. 1931 zdarilú akadémiu s bohatým programom a tancom. Dňa 18. III. usporiadal krúžok spolu so samovzdelávajúcim krúžkom Timravínym pri dievčenskom reál. gymnáziu v Košiciach pod protektorátom rodičovského sdrúženia pri reálke oslavu 100. výročia Goetheho smrti s bohatým programom.

9. Skúšky dospelosti. V podzimnom období 1931 boli 22. septembra za predsedníctva hlav. škol. radcu Matúša Stolárika, zem. škol. inšp. Z prihlásených kandidátov, 5 interných a 1 externistu, uznaní boli dospelými 5 interní abiturienti, 1 externista bol reprobovaný.

Dospelosti dosiahli: Ladislav Gross, František Pišek, Ján Rajčevič, Ján Ščerbák a Eugen Vaško.

V zimnom období 1932 boli 16. februára za predsedníctva hlav. škol. radcu Matúša Stolárika, zem. šk. inšp. K oprave zo 2 predmetov prihlásený 1 abiturient bol reprobovaný.

V letnom období 1932. 1. Písomné skúšky boli vo dňoch 25.—27. apríla. — 2. Ústne boli vo dňoch 13.—15. júna za predsedníctva hlav. škol. radcu Matúša Stolárika, zem. šk. inšp. Z prihlásených 25 interných a 1 externého kandidáta uznaní boli:

a) dospelými s vyznamenaním	—
b) dospelými	13
c) opravná skúška povolená :	
1) z jedného predmetu v podzim. období	3
2) z 2 predmetov v zimnom období	3
d) reprobovaný	1 (ext.)
e) od skúšky odstúpili	—
f) neboli pripustení k ústnej skúške	6

Spolu : 25 + 1 ext.

Dospelosti dosiahli: Ján Bodon, František Bureš, Ernest Čajka, František Drábek, Šalamún Freilich, Indrich Kocián, František Krajnák, Karol Makarius, Vladimír Prikryl, Jozef Prokop, Jozef Schuster, Štefan Tóth a Rastislav Zajíc.

Aprobovaní abiturienti ohlásili túto voľbu povolania:

1.) technika: 2 strojnictvo, 1 stavitelstvo; 2.) úradníctvo: 2; 3.) obchod: 2; 4.) vojsko: 3; 5.) učiteľstvo: 3.

10. Telesná výchova. V tomto šk. roku ústav sa nezúčastnil väčších športových a telocvičných závodov, ale telesná výchova žiactva s tým väčšou pozornosťou bola vedená. Te-

lesná vyspelosť a výkonnosť žiakov bola meraná v septembri, vo februári a začiatkom júna.

Behom šk. roku štartovali jednotliví žiaci ústavu na viacerých závodoch a umiestili sa takto:

1. Dňa 13. IX. 1931 na závodoch v prespolnom behu na 2.5 km v kategórii pre začiatočníkov, usporiadaných pod vlajkou Čsl. A. A. U. jednotou KAC, dobyl Kornel Ondruš, žiak VI. tr., (9.01 min.) I. ceny.

2. Dňa 20. IX. 1931 na ľahkoatletických závodoch v Prešove, usporiadaných jednotou »Sokol«, dobyl Štefan Margifan, žiak V. tr., v celkovej disciplíne — a to prekážkový beh na 60 m (8.9), vrh guľou 5 kg (13.29 m), skok do výšky (145), skok do diaľky (4.95 m), hod ušiakom (32 m) — I. ceny, Otakar Šulc, žiak VI. tr., II. ceny a František Bureš, žiak VII. tr., IV. ceny.

3. Dňa 1. X. 1931 na ľahkoatletických závodoch v Košiciach, usporiadaných jednotou »Sokol«, v disciplíne ako v bode 2., uvedenej dobyl Otakar Šulc, žiak VI. tr., I. ceny a Štefan Margifan, žiak V. tr., II. ceny.

4. Dňa 10. a 11. X. 1931 na závodoch vo voley-bale o majstrovstvo mesta Košíc vybrané družstvo ústavu umiestnilo sa na III. mieste.

5. Dňa 15. X. 1931 v Košiciach na závodoch v prespolnom behu, usporiadaných pod vlajkou Čsl. A. A. U., dobyl v kategórii:

a) pre deti na 1 km František Brož, žiak III. tr., III. ceny,

b) pre mládež na 1 km František Horák, žiak IV. tr., I. ceny,

c) pre dorast na 2 km Kornel Ondruš, žiak VI. tr., (7.18) I. ceny a František Bureš, žiak VII. tr., (7.45) II. ceny.

6. Dňa 24. I. 1932 na lyžiarskych závodoch v Košiciach, usporiadaných pre dorast na 7 km, dobyl Kornel Ondruš, žiak VI. tr., (28.49 min.) II. ceny.

7. Dňa 7. II. 1932 na lyžiarskych závodoch, usporiadaných K. Čs. T., v Bardiove dobyl Kornel Ondruš, žiak VI. tr., na 10 km časom 40.01 min. I. ceny.

8. Dňa 7. II. 1932 na lyžiarskych závodoch, usporiadaných jednotou »Sokol« v Prešove, dobyl Rastislav Zajíc, žiak VII. tr., na 8 km (40 min.) II. ceny a František Horák, žiak IV. tr., na 6 km (24.28 min.) III. ceny.

9. Dňa 30. IV. 1932 na stredoškolských ľahkoatletických závodoch v Košiciach dobyl Otakar Šulc, žiak VI. tr., v skoku do výšky (162 cm) I. ceny, tiež vo vrhu guľou (12.56 m) III. ceny a Štefan Margifan, žiak V. tr., vo vrhu guľou (14.80 m) I. ceny, tiež v skoku do výšky (158 cm) II. ceny.

10. Dňa 22. V. 1932 na študentskom majálese v Košiciach vybrané družstvá ústavu vo voley-bale a v hádzanej hraly proti

vybraným družstvám reál. gymnázia a to voley-bale s prehrou a v hádzanej víťazne.

Na stredoškolské hry, usporiadané od 16. do 19. júna 1932 v Prahe na oslavu 100. narodenín dra M. Tyrša, žiaci ústavu sa pripravili, ale pre hmotné nedostatky sa ich nezúčastnili.

Hry v letnom období boli zahájené 3. mája, hralo sa v utorok a v piatok odp. na cvičišti v Sokolskej zahrade za vedenia profesora telocviku. Zúčastnili sa ich mimo prespolných žiakov všetci žiaci ústavu.

Športové cviky :

T r i e d a	Plávali	Veslovali	Bruslili	Sánkovali	Lyžovali	Kopanú hrali (mimo školy)	Hádzanú	Volley-ball	Tennis	Atlet. pestovali	Šermovali	Na kole jazdili	Na koni jazdili	Skautovali	V Sokole cvičili	V Orle cvičili	V Makkabi cvič.	V šport. kluboch cvičili	Oslobodení od telocviku
Ia.	25	6	35	38	15	39	40	36	6	—	—	24	7	1	5	—	—	—	1
Ib.	18	—	22	35	8	24	32	37	2	—	—	21	12	4	3	—	2	—	2
II.	47	3	43	47	18	45	48	49	1	—	1	36	11	5	7	1	1	—	—
III.	33	—	35	36	18	36	40	41	3	1	—	37	4	4	4	2	1	—	1
IV.	32	—	33	34	12	31	33	39	2	1	—	23	6	2	5	3	—	—	1
V.	31	1	30	29	16	19	31	37	1	4	—	30	4	—	6	3	3	—	—
VI.	40	5	25	8	24	9	36	37	3	5	—	38	4	6	5	—	—	—	5
VII.	26	8	16	9	21	4	3	26	3	4	1	24	3	6	6	—	—	—	1
Spolu	252	23	239	236	132	207	263	301	21	15	2	33	51	28	41	9	7	—	11
V o/0	80.5	7.3	76.4	75.4	42.2	66.1	84.0	96.2	6.7	4.8	0.6	74.4	16.3	8.9	13.1	2.9	2.6	—	3.5

11. Vychádzky a výlety boli tieto: 12. II. bola v VI. trieda v mydliarni a 14. II. V. trieda v plynárni košickej za vedenia prof. E. Engelthalera. — 27. V. bola I/a trieda za vedenia prof. V. Faměru v Trebejove, pri Jánošíkovej bašte, v Prílohoch a vo Veľkej Lodine. — 28. V. bola I/b trieda s prof. J. Kováčikom na Bankove. — II. trieda bola 27. V. s prof. B. Dvořáčkom v Turni, na Hačavskom sedle v Zadielskej doline. — 26.—27. V. bola IV. trieda s prof. E. Engelthalerom v Medzilaborciach, v Lupkovskom priesmyku a na Magure. — 26.—28. V. boli žiaci V.—VI. triedy za vedenia profesorov Dr. J. Rysa a St. Kaufmana na výlete v týchto častiach Vysokých Tatier: Tatranská Lomnica, pozdĺž Vysokých Tatier a Belanských Tatier do Ždiar a Podspad; odtiaľ medzi Vysokými a Belanskými Tatrami cez sedlo Kopy do Tatranskej Lomnice k Studenovodným vodopádom. — Zo zbytkami žiakov týchto tried, ktorí sa nemohli zúčastniť tohoto väčšieho výletu do Tatier, boli 27. V. prof. V. Novotný na kresliarskej vychádzke na Bankove a 28. V. prof. Dr. J. Martinka na geografickej, geologickej a botanickej vychádzke v Črmeľskej a košickobelanskej doline a na Bankove. 3. VI. bola VII. trieda na 2 hod. vychádzke na Kalvárii cieľom orientácie podľa mapy za vedenia prof. Dr. Rysa.

III. Sbíerky učebných pomôcok.

Príjem: 10.603.50 Kč. Výdavok: 9.180.70, zvyšok: 1.422.80 Kč. — Hry: príjem: 2.781.50 Kč, výdavok: 2.029.— Kč, zvyšok: 752.50 Kč.

Rozdelenie a stav sbíerok:

K a b i n e t	Užitá dotácia		Prírastok		Stav koncom škol. roku	
	Kč	h	čísiel	kusov	čísiel	kusov
1. Knižnica profesorská . . .	1.249	40	59	66	3740	7994
2. " žiacka . . .	1.361	70	26	36	1642	1978
3. " chudobných . . .	2.897	20	113	113	582	582
4. Kabinet DZ . . .	559	30	5	11	327	2378
5. " P . . .	320	—	8	8	1049	3906
6. " Ch . . .	734	40	38	38	774	1771
7. " MG . . .	541	30	4	4	229	374
8. " F . . .	3.410	10	8	8	608	981
9. " K . . .	664	50	7	101	430	1188
10. " ručných prác . . .	—	—	—	—	6	9
11. " Sp . . .	291	—	19	24	86	115
12. Sbíerka výročných zpráv .	—	—	—	295	—	3054
13. Telocvičné náradie . . .	2.029	—	1	2	74	401
14. Herné náradie . . .	2.029	—	2	9	49	134

IV. podpory a štipendiá.

a) **Prehľad základín a štipendií** je uverejnený v zpráve za školský rok 1924/25. Cenné papiere sú uložené v depozite pošt. sporiteľne v Prahe pod depoz. číslom 5308. Úroky boli pripísané k podpornému fondu ústavu.

Nová základína Slovenskej ligy, uverejnená v zpráve za škol. rok 1928/29, vzrástla na obnos 703.80 Kč. Tohoto roku nemohlo sa ešte prikročiť k odmeňovaniu z jej úrokov.

b) **Pálffyovské štipendium** tohoto roku nebolo udelené žiakom ústavu pre nedostatok štipendijných miest.

c) **Krajinské štipendium** tiež nebolo udelené pre nedostatok vhodných uchádzačov.

d) Taktiež **štátna študijná podpora** nebola udelená.

e) **Podporovací fond reálky.** — **Príjmy:** Zvyšok zo šk. r. 1930/31 Kč 6659.60, úroky rent a vkladov 3086.25, konvertované vklady základín 1183.50, dary rodičov pri zápise 1067.—, dary maturantov 139.— (Berzeviczy 4.—, Božovský 5.—, Brečkay 5.—, Fiala 10.—, Kubin 10.—, Letko 10.—, Madarašši 10.—,

Písek 20.—, Rajčevič 50.—, Richter 5.—, Risztvej 5.—, Šuver 5.—), menšie dary 119.05, za vypožičané učebnice 848.—, za stratenú knihu z knihovne pauperum 13.—, splátky žiakov na pôžičky na zaplatenie školného 490.—, spolu Kč 13605.40.—. **Výdavky:** Peňažité podpory, zimník, topánky atď. štyrom žiakom 780.—, železničný lístok dvom vidieckym žiakom 245.—, trovy výletu 400.—, za učebnice 1506.50, pôžička trom žiakom na zaplatenie školného 600.—, poplatok poštovej sporiťelni 30.40, spolu Kč 3561.90. — **Zvyšok** k 31. V. 1932 Kč 10.043.50.

f) **Ďalšie podpory:**

1. **V krajinškom internáte Dr. Jána Rumana** bolo umiestených 32 žiakov reálky, ktorí obdržali celkovú podporu na sľavách internátnych poplatkov, a to: a) od MŠNO 3.520 Kč, b) od Krajinškého úradu 4.160 Kč, spolu 7.680 Kč.

2. **Okresný výbor v Košiciach** udelil za škol. rok 1930/31 vynesenním čís. 903/31. prez. z 1. VII. 1931 štipendium z fondu založeného pri okresnom úrade v Košiciach z príležitosti 80. narodenín pána prezidenta T. G. Masaryka 500 Kč Viktorovi Skorodenskému, žiakovi VI. triedy. — Okresný výbor v Trebišove udelil vynes. č. 3871/32 z 10. V. 1932 Imrichovi Kizákovi, žiakovi I/b tr. podpory 150 Kč.

3. **Stredoškolská sociálna pečlivosť pre Slovensko v Bratislave** udelila vynesenním čís. 78/32 z 31. I. 1932 podporu 400 Kč Viktorovi Skorodenskému, žiakovi VI. triedy.

4. **Vlčkov spolok pre podporovanie čl. študentstva v Košiciach** udelil tohoto roku žiakom reálky 1.150 Kč. Z tohoto obnosu udelené boly prof. sborom tieto podpory: Tomášovi Mudrovi, žiakovi I/b triedy zakúpené topánky v cene 49 Kč, Pavlovi Betkovi, žiakovi III. triedy boly zakúpené šaty v cene 238 Kč, Pavlovi Grešákovi, žiakovi III. triedy tiež šaty v cene 255 Kč, Robertovi Altusovi, žiakovi VI. tr. kabát v cene 100 Kč, — zvyšok 508 Kč ponechaný na budúci škol. rok.

5. **Ošacovacej akcie MŠNO** tohoto roku nebolo.

6. **Čsl. Červený kríž** opatril tohoto roku 12 žiakom obuvou o Vianociach v hodnote asi 1200 Kč.

7. **Rodičovské združenie** zakúpilo 6 žiakom v cene 114 Kč cvičky, 2 žiakom telocvičný úbor v cene 58.90 Kč, 11 žiakom dochádzajúcim vlakom platilo mesačne vlakové lístky mesačne od marca počnúc v celkovom obnose na 4 mesiace po 257.50 Kč: 1.030 Kč; poskytlo podporu chudobným žiakom na výlet do Tatier 1.880 Kč, zakúpilo od Imy Baťa v Košiciach pre ďalšiu potrebu 12 párov cvičiek v hodnote 114 Kč (s 50%-ovou sľavou).

8. **Knížnica chudobných** vydala 132 žiakom chudobným 614 kníh.

Podakovanie.

Riaditeľstvo ďakuje všetkým dobrodincom ústavu za podpory žiakov poskytnuté a prosí, aby aj v budúcnosti zachovali svoju priazeň nášmu ústavu.

V. Štatistika žiakov.

	T r i e d a							Spolu	
	Ia.	Ib.	II.	II.	IV.	V.	VI.		VII.
a) Počet.									
Koncom škol. roku 1930—31	45 ¹	—	43	37	37	36 ¹	30	19 ¹	247 ³
Počiatkom škol. roku 1931—32	41	41	53 ¹	43	40	36	42	28 ³	324 ³
Behom škol. roku vstúpili	1	1	2	1	1	1	1	1	9
Spolu bolo prijatých	42	42	55 ¹	44	41	37	43	29 ³	333 ³
Z nich prijatí boli:									
na základe prijímacej skúšky	37	36	3	3	2	—	1	0 ¹	82 ¹
tunajší, ktorí postúpili	—	—	39	37	33	29	34	26	198
tunajší, ktorí opakujú	1	2	4	2	2	1	3	0 ¹	15 ¹
cudzí, ktorí postúpili	—	—	3	1	1	3	1	1	10
cudzí, ktorí opakujú	4	4	6 ¹	1	3	4	4	2	28 ¹
Behom škol. roku vystúpili	—	3	—	2	1	—	1	1	8
Boli vylúčení	2	3	6	—	—	1	—	1	13
Zostalo koncom škol. roku 1931—32	40	36	49 ¹	42	40	36	42	27 ²	312 ³
V tom jest: žiakov riadnych	40	32	48	41	33	31	41	27	293
žiačok riadnych	—	4	1	1	7	5	1	—	19
privatistov	—	—	—	—	—	—	—	2	2
privatistiek	—	—	1	—	—	—	—	—	1
b) Rodište.									
Košice	9	11	13	12	11	12	6	5	79
Slovensko okrem Košíc	12	16	21	16	16	15	24	8 ¹	128 ³
Čechy	11	5	9	4	5	1	3	4	42
Moravskosliezsko	4	2	2	2	1	2	5	2 ¹	20 ¹
Podkarpatská Rus	1	—	2	1	—	1	—	1	6
Cudzina	3	2	2 ¹	7	7	5	4	7	37 ¹
c) Bydlište.									
V Košiciach u rodičov	30	26	30 ¹	32	30	26	22	19	215 ¹
V Košiciach v internáte	2	4	5	4	5	5	13	3	41
V Košiciach na byte	—	—	1	2	—	1	2	4 ²	10 ²
Dochádzajú peši alebo vlakom	8	6	13	4	5	4	5	1	46
d) Štátna príslušnosť.									
Do: Československej republiky	39	35	49 ¹	42	39	35	42	26 ²	307 ³
cudziny, a to: do Juhoslávie	—	—	—	—	—	—	—	1	1
do Poľska	—	—	—	—	—	—	—	—	—
do Rumunska	—	—	—	—	—	—	—	—	—
do Nemecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
do Maďarska	1	1	—	—	1	—	—	—	3
do Rakúska	—	—	—	—	—	1	—	—	1
inam	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	T r i e d a							Spolu	
	Ia.	Ib.	II.	III.	IV.	V.	VI.		VII.
e) Národnosť.									
Československá	39	29	42 ¹	26	33	32	34	25 ²	259 ³
Ruská (podkarpatoruská)	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Poľská	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nemecká	—	—	—	5	1	—	2	—	8
Maďarská	1	2	4	3	4	1	2	2	19
Srbochrvatská	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumunská	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Židovská	—	5	3	8	2	3	3	1	25
f) Reč materínská.									
Slovenská	16	19	28	19	23	23	25	12 ¹	165 ¹
Česká	20	10	13 ¹	10	10	8	9	12 ¹	92 ²
Ruská	1	—	—	—	1	—	1	—	3
Srbochrvatská	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nemecká	1	1	2	5	2	2	2	1	16
Maďarská	1	6	6	8	4	3	5	2	35
Italská	1	—	—	—	—	—	—	—	1
g) Vyznanie náboženské.									
Rímskokatolícke	24	21	32 ¹	28	21	26	26	18 ¹	196 ³
Gréckokatolícke	2	1	3	1	2	1	5	—	15
Československé	4	2	2	—	4	—	1	2	15
Evanjelické českobratské	1	1	—	—	—	1	—	—	3
Evanjelické augsb. vyzn.	3	4	6	2	2	2	3	1 ¹	23 ¹
Evanjelické reform.	1	—	1	—	3	—	2	1	8
Pravoslávne	1	—	—	1	1	1	—	2	6
Židovské	—	7	5	8	4	4	3	2	33
Bez vyznania	4	—	—	2	3	1	2	1	13
h) Vek.									
Dňa 30. júna 1932 boli: 10 roční	5	3	—	—	—	—	—	—	8
" " " " " 11 "	17	11	7	—	—	—	—	—	35
" " " " " 12 "	13	19	21	2	—	—	—	—	55
" " " " " 13 "	3	2	12	10	4	—	—	—	31
" " " " " 14 "	1	1	5 ¹	15	6	1	—	—	29 ¹
" " " " " 15 "	1	—	2	7	15	8	—	—	33
" " " " " 16 "	—	—	2	2	7	7	7	—	25
" " " " " 17 "	—	—	—	5	3	9	9	6	32
" " " " " 18 "	—	—	—	1	4	8	8	11	32
" " " " " 19 "	—	—	—	—	1	1	10	4	16
" " " " " 20 "	—	—	—	—	—	1	1	4	6
" " " " " 21 "	—	—	—	—	—	1	3	2	6
" " " " " starší	—	—	—	—	—	—	4	0 ²	4 ²
i) Zamestnanie rodičov.									
Obchodníci a živnostníci	4	8	6	8	5	8	4	3	46
Roľníci	3	5	8	6	2	3	6	1 ¹	34 ¹
Úradníci, profesori, učitelia, kňazi, advokáti, lekári a inžinieri	13	7	11	12	15	7	14	8 ¹	87 ¹
Vojaci	6	3	4 ¹	2	1	4	1	3	24 ¹
Zriadení a robotníci	12	11	19	12	15	6	11	11	97
Súkromníci	2	2	1	2	2	8	6	1	24

	T r i e d a							Spôš.	
	Ia.	Ib.	II.	III.	IV.	V.	VI.		VII.
j) Nepovinné predmety.									
Jazyk nemecký	—	—	—	—	37	30	31	11	109
Chemické praktikum	—	—	—	—	—	10	—	—	10
Spev	—	—	—	—	24	21	20	5	70
Ručné práce výchovné	—	—	—	—	—	—	—	—	—
k) Platy žiakov.									
Celé školné platili v I. polroku . .	12	13	11 ¹	5	9	6	8	4 ²	68 ³
Polovicu školného platili v I. polroku	3	2	1	—	—	—	2	—	8
Celé školné platili v II. polroku . .	9	9	15 ¹	15	14	8	8	11 ²	89 ³
Polovicu školného platili v II. polroku	3	2	—	—	—	—	1	—	6
Školné činilo v Kč	4800	4800	5700	4000	4600	2800	3500	3800	34000
Prijímacie taxy činily v Kč	840	800	260	100	140	200	140	80	2560
Príspevky na učebné pomôcky činily v Kč	790	780	1060	830	770	690	810	580	6310
Príspevky na hry činily v Kč	126	126	168	132	123	111	129	93	1008
Taxy za duplikáty vysvedčení činily v Kč	30	—	—	—	60	30	—	30	150
l) Klasifikácia.									
a) Dodatok k škol. roku 1930—31:									
Pri opravnej skúške obstáli	6	—	11	11	4	3	8	3	46
Pri opravnej skúške neobstáli	—	—	1	—	—	1	—	—	2
K opravnej skúške sa nedostavili	—	—	—	—	1	1	—	—	2
Pri dodatočnej skúške obstáli	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pri dodatočnej skúške neobstáli	—	—	—	—	—	—	—	1	1
K dodatočnej skúške sa nedostavili . . .	—	—	—	—	—	0 ¹	1	—	1 ¹
Celkový výsledok v škol. r. 1930—31:									
Výborne spôsobilí	2	—	2	4	2 ²	2	1	—	13
Spôsobilí	39	—	37	30	30	33	25	18	212
Nespôsobilí	4	—	4	3	5	1	3	1 ¹	21 ¹
Neklasifikovaní	0 ¹	—	—	—	—	0 ¹	1	—	1 ²
Spolu:	45 ¹	—	43	37	37	36 ¹	30	19 ¹	247 ³
b) Koncom škol. roku 1931—32:									
Výborne spôsobilí	3	7	3	3	2	2	2	1	23
Spôsobilí	28	20	28 ¹	22	24	21	30	18	191 ¹
Opravné skúšky povolené	5	4	12	7	3	10	8	6	55
Nespôsobilí	4	5	6	10	11	3	2	2 ¹	43 ¹
Dodatočná skúška povolená	—	—	—	—	—	—	—	0 ¹	0 ¹
Neklasifikovaní	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spolu:	40	36	49 ¹	42	40	36	42	27 ²	312 ³

VI. Soznam žiakov.

Prvé miesto značí rodište, druhé bydlíšte rodičov; kde je udané iba jedno meno, značí i rodište i bydlíšte; skratka K znamená Košice, PR Podkarpatská Rus; Jsl. Juhoslávia; žiaci skončivší triedu s vyznamenaním sú uvedení v zátvorke pod označením príslušnej triedy svojím poradovým číslom. Vystúpení žiaci v zátvorke.

I/a trieda. (42 — 2 = 40).

(S vyznamenaním: 6., 13., 36.).

1. Otakar Anders, Lipník n./Beč., Legiňa-Michaľany.
2. Ladislav Andráško, K.
3. Vincent Bodnár, Vyš. Opatské.
4. Václav Brouček, Niž. Myšľa, Slanec.
5. Ján Budiš, Pavlovce n./U.
6. Bohumil Čižinský, Bos. Brod., Jsl., K.
7. František Dvořák, Tábor, K.
8. Mikuláš Fedoronko, K.
9. Vlastimil Fidler, Želez. Brod, K.
10. Vladimír Gregor, Vladivostok, Rus., K.
11. (L'udovít Guľa, Vyš. Myšľa).
12. František Hézsely, Slanec.
13. Zdenek Janoud, K.
14. Eugén Jurčák, K.
15. Ján Konečný, Myjava, K.
16. Kurt Kreutz, Mor. Ostrava, K.
17. Edmund Krumpeck, Pola, Tal., K.
18. Jozef Kulhavý, Litomyšl, K.
19. Adolf Kunc, Brno, K.
20. Ján Lajčiak, Příbylina, K.
21. (Ladislav Lének, Cluj, Rum., K.).
22. Bruno Marek, Trenčín, K.
23. Vojtech Mészáros, K.
24. Miloš Mičík, T. Sv. Martin, K.
25. Miroslav Mikolášek, Jindř. Hradec, K.
26. Vojislav Navrátil, Praha, K.
27. Jozef Novosad, K.
28. František Oberle, Vyš. Myšľa.
29. Andrzej Pach, Vyš. Myšľa.
30. Václav Pešek, Katovice, K.
31. Michal Peterčák, Niž. Myšľa.
32. Vojtech Popík, K.
33. Damas Repák-Pastor, Vyš. Myšľa.
34. Oskar Szántó, Užhorod, PR.
35. L'uboš Škřehota, K.
36. Vladimír Šolín, Slaný, K.
37. František Tajmr, Červ. Kostelec, K.
38. Jaroslav Veselý, Hluboká n./Vlt., K.
39. Zdenek Veškrna, Praha, K.
40. Zdenek Viták, Lazce, K.
41. Karol Vysypal, Kutná Hora, K.
42. Juraj Zajíc, K.

I/b trieda. (42 — 6 = 36).

(S vyznamenaním: 12., 19., 22., 28., 33., 34., 49.).

1. Moric Atlas, Slanec.
2. Imrich Béli, Haniska.
3. (Pínkas Bergmann, Šaca, K.).
4. Juraj Bulena, Král. Městec, K.
5. Vendelín Drotár, Vyš. Myšľa, K.
6. (Emil Eisikovič, K.).
7. Štefan Fodor, K.
8. Koloman Gregor, Cluj, Rum., K.
9. Juraj Gyarmat, Prešov, K.
10. Ladislav Holubecký, K.
11. Vlastimil Honzík, Klatavy, K.
12. Juraj Horák, Olomouc, K.
13. Jozef Jakab, Rudník.
14. Ondrej Kacz, K.
15. Cyril Kaľavský, Sedlice.
16. Alexander Kállai, K.
17. Imrich Kizák, Klenová.
18. Miloslav Kolomazník, Roudnice, K.
19. Maria Kravcová, K.
20. (František Lefkovič, Vyš. Tejkesh).
21. Vladimír Letko, Zdaňa, K.
22. Tomáš Mudra, Olomouc, K.
23. Vojtech Nagý, K.
24. Péter Orosz, Košická Nová Ves.
25. Štefan Pastucha, Kráľova Lehota, Malá Lodina.
26. (Tomáš Peterčák, Bernátovce).
27. Vladimír Raška, K.
28. Dagmar Reindlová, Praha, K.
29. Imrich Rosenfeld, Humenné, K.
30. Štefan Šedlák, Barca.
31. Edmund Schwarzberg, K.
32. (Michal Stanček, Gyňov).

33. L'ubomír Sura, K.
34. Miloslav Šourek, Voltuš K.
35. Olga Štastná, Oslavy.
36. Vojtech Štampel, K.
37. (Maria Terezčaková, Kysak).

38. Václav Tomeš, K.
39. Štefan Tomko, Ťahanovce.
40. Ján Uličný, Beniakovce.
41. Magda Winklerová, Seňa, K.
42. Julius Zlesa, Sashalom, Maď., K.

II. trieda. (551 — 6 = 491),

(S vyznamenánim: 24., 38., 40.).

1. Michal Barani, Závaž. Poruba, N. Myšľa. 2. Alojz Bardoň, Diedice, Poľ., K. 3. Elo Bayern, K. 4. Václav Bořánek, Klatovy, K. 5. Gabriel černý, Hor. Mičiná, Čaňa. 6. (Ladislav Čuzdy, K.). 7. (Anna Čuzdyová, K.). 8. Karol Darók, K. 9. Eduard Dittrich, Hradiště Mnřchovo, Slanec. 10. Imrich Drabant, Olřoviany. 11. Robert Felber, Torysky. 12. Walter Gedeon, K. 13. Ondrej Gerda, Obyřovce. 14. Ladislav Gumán, K. 15. Edita Guttmannová, K. 16. Jaromír Honzík, Plzeň, K. 17. Ladislav Horňák, K. 18. Aurel Hudák, B. Bystrica, K. 19. Juraj Hudák, Veľký Folkmár. 20. Jaroslav Hviřďálek, Planá, K. 21. Arpád Chalupka, Beniakovce, K. 22. Stanislav Chyľík, Kundratice, K. 23. Vojtech Jakubík, K. 24. Jakub Klein, Veľký Folkmár. 25. Rudolf Klink, K. 26. Štefan Krajniak, Mysľava. 27. (Ondrej Ličko, K.). 28. Ján Lipták, Nižný Tejkeš. 29. Štefan Maďar, Čaňa. 30. Boris Marendiak, L. Sv. Mikuláš, K.	31. František Molnár, K. 32. (Štefan Nagy, Kořtany). 33. Ladislav Onofrei, K. 34. Duilio Pajskr, Pola, Tal., K. 35. L'ubomír Pokorný, Mezimostí, K. 36. Jaroslav Pospíšil, Veľ. Svatonovice, K. 37. Mojmir Pospíšil, Opava, K. 38. Pavol Puraš, Rudinská. 39. Ladislav Reich, K. 40. Ján Rigo, Kapuřany, K. 41. Jozef Růzička, Slaný, K. 42. Alexander Schoor, Podhorjany, PR., K. 43. Julius Sopko, Kořtany, Nižná Myšľa. 44. Štefan Swiatkowski, K. 45. (Štefan Šápsky, Niž. Myšľa). 46. Rudolf Školík, Pruské N. Mesto, n./V. 47. Ladislav Štofko, K. 48. Alojz Tereba, Solivar, K. 49. Václav Totter, Herálec, K. 50. Imrich Tóth, Mokrance. 51. Julius Uhrík, L. Sv. Mikuláš, K. 52. Pavol Urban, Kysak. 53. (Eugen Wassermann, K.). 54. Jozef Zlatník, Jaromeř, Leg-Miřalany. 55. Štefan Zseltvay, Dusina, PR., Lasťovce. 56. Anna Totterová, priv., Bihač, Jsl., K.

III. trieda. (44 — 2 = 42).

(S vyznamenánim: 5., 20., 22.).

1. (Julius Baran, K.). 2. Vojtech Belluš, K. 3. Jozef Berényi, Vrťtky. 4. Pavol Beľko, Závaž. Poruba. 5. Ruřena Brejchová, Praha, K. 6. Gustáv Brož, Viedeň, Rak., K. 7. Ondrej Duřay, Debrecín, Maď., K. 8. Emil Goldemund, K. 9. Pavol Grešák, Rudinská. 10. Arnořt Grünberger, Buzinka. 11. Julius Herha, K. 12. Guido Chyľík, Dolný Kubín, K. 13. Umberto Chyľík, Dolný Kubín, K. 14. Štefan Jakab, Rudník. 15. Alexander Jovanovič, K. 16. Dezider Klein, K.	17. Alojz Kotek, Prerov, K. 18. Peter Kováč, K. 19. Ján Krajciar, Vyš. Myšľa, Niž. Myšľa. 20. Václav Kripner, Plzeň, K. 21. L'udovít Kubitschek, Dobřany, K. 22. Ladislav Leblanc, Smolník, K. 23. Julius Magyar, K. 24. Arnořt Markovič, Uhřa, PR. 25. Stanislav Mařka, Brno, K. 26. Juraj Maurer, Donji Vakuf, Jsl., K. 27. Karol Maurer, Čaplín, Jsl., K. 28. Mikuláš Meer, K. 29. (Zoltán Morgenbesser, řtiavnik, Poprad). 30. Karol Ondruř, K.

31. Anton Pach, Elisabeth Porth, USA., Niž. Myšľa.	37. Ladislav Quittmann, Jastreb, K.
32. Jakub Pach, Polianka, V. Myšľa.	38. Ľudovít Repašský, K.
33. Vojtech Pasternák, Budapešť, Maď., K.	39. Indrich Riedl, Gruž, Jsl., K.
34. Michal Pavlík, Miklušovce, K.	40. Ervín Rosenfeld, Humenné, K.
35. František Podsedlý, K.	41. Jaroslav Šešina, K.
36. Arnošt Popík, K.	42. Vojtech Vilinský, Mokrance.
	43. Ferdinand Zbuško, Žilina, K.
	44. Zoltán Zimmermann, K.

IV. trieda. (41 — 1 = 40).

(S vyznamenaním: 27., 30.).

1. Rozália Amsterová, K.	19. Ján Huštáty, Koš. Nová Ves, K.
2. Klára Berkiová, K.	20. František Jirkovský, Žilina, K.
3. Arpád Bocán, Hernád-Petri, Maď., K.	21. František Kitzbichler, K.
4. Gabriela Bodonová, K.	22. Vojtech Kocián, Hlinsko, Vrútky.
5. Andrej Boross, K.	23. Zdenek Kocián, Vlkanec, K.
6. Ján Brouček, Zavidoviče, Jsl., Slanec.	24. Rudolf Koreň, Priekopa, K.
7. Ladislav Červák, K.	25. Arnošt Kostrhún, Viedeň, Rak., K.
8. (Jozef Čuzdy, K.).	26. Jozef Kozák, Sedlec, K.
9. Jozef Dudrík, Gyňov.	27. Anton Major, Hlinsko, K.
10. František Dvoržák, Ostroviany, Kysak-Obyšovce.	28. Oldrich Pádr, Sarajevo, Jsl., K.
11. Emil Edelmann, K.	29. Samuel Papp, Gönc, Maď., K.
12. Jolana Erdélyiová, Rankovce, Soľ n./Topľ.	30. Albert Pastucha, Kráľova Lehota, Malá Lódina.
13. Eugen Gasta, Jumašovka, Rus., K.	31. Ján Péntek, K.
14. Ladislav Genda, Machalovce, K.	32. Jolana Peťkova, K.
15. Jozef Gurský, Rychvald, K.	33. Andrej Radó, K.
16. Barbora Hézselyová, Kužmice, Slanec.	34. Magda Rozmusová, K.
17. František Horák, Hulín, K.	35. Julius Slabej, Vrútky.
18. Tiburc Hudák, B. Bystrica, K.	36. Ján Škorvánek, Horelica.
	37. Vojtech Špelda, Starkoč, K.
	38. Jozef Tatárka, Čadca, K.
	39. Ján Tkáč, Komarov.
	40. Ferdinand Totter, Biháč, Jsl., K.
	41. Ján Zbojovský, Trebišov.

V. trieda. (37 — 1 = 36).

(S vyznamenaním: 10., 28.).

1. Michal Blaško, Dolný Hričov.	20. Vojtech Kraus, Spiš. Vluchy.
2. Michal Bobaľ, Kecer, Kostolany, Kecer, Peckľany.	21. Ervín Kréméry, Nemecká Ľupča, K.
3. Maria Bodnárová, K.	22. Štefan Kubovčík, L. Sv. Mikuláš, K.
4. Viliam Botorče, K.	23. Alexander Lefkovič, Vyš. Tejkeš.
5. Rudolf Brož, Viedeň, Rak., K.	24. Štefan Margitan, Zdaňa, K.
6. Michal Dolhai, K.	25. Dezider Mravec-Mihályfalvi, K.
7. Vojtech Drevenka, Zdaňa, K.	26. Hugo Nedbal, Sarajevo, K.
8. Ján Duľa, K.	27. František Nemčík, K.
9. Jozef Ďurana, Krásno n./Kys.	28. Štefan Palotai, K.
10. Ignác Freilich, Budapešť, Maď., K.	29. Rajmund Pokorný, Mezimostí, K.
11. Andrej Friedmann, K.	30. Dionýz Reško, Kežmarok, K.
12. Vojtech Futáš, K.	31. Hortenzia Schubertová, Šumperk, K.
13. Alexander Gašpar, Rachov, P., Streda n./B.	32. Štefan Štempel, K.
14. Anna Gendová, Machalovce, K.	33. Stanislava Švancarová, K.
15. (Karol Hackl, Semetín, Malý Bočkov. PR.).	34. Ladislav Turňanský, Mokrance.
16. Adela Hlobilová, Soběchleby, K.	35. Jozef Vajcík, Pruské, Bohdanovce.
17. Jozef Hudák, B. Bystrica, K.	36. Ján Veréb, Zdaňa.
18. Renát Janata, Scurrolle, Tal., Slavošovce.	37. Vladislav Zajíc, Černovčenskaja, Rus., K.
19. Alexander Jančo, K.	

VI. trieda. (43 — 1 = 42).

(S vyznamenáním: 2., 21.).

1. Robert Altus, Žilina.	22. Richard Mandát, Mor. Obrany,
Zlatá Idka.
2. Juraj Andres, Mostar, Jsl., K.	23. Ján Mikloš, Mokrance.
3. Vojtech Bayern, K.	24. Štefan Mitro, Seňa.
4. Karol Černý, Kunžak, K.	25. Indrich Nentvich, Napajedla, K.
5. Bartolomej Demko, Zdaňa.	26. Kornel Ondruš, K.
6. Mikuláš Dénes, K.	27. Mikuláš Palotai, K.
7. Juraj Dubinský, Beniakovce.	28. Karol Plander, Veličná, Vef. Ida.
8. (Stanislav Faybik, Vysoké, Žilina).	29. Karol Rezníček, Břeclava, Vrútky.
9. Jaroslav Feřtek, Plzeň, K.	30. Ján Seemann, Vyšný Šebeš.
10. Konštantín Fiala, Žilina.	31. Alexander Scharman, K.
11. Karol Görcs, Račistorf, Senec.	32. Indrich Schubert, Mohelnice, K.
12. Elo Haber, Pofov, K.	33. Alexander Skalský, Stryj, Poľ.,
Mukačevo.
13. Viliam Heller, Břeclava, K.	34. Viktor Skorodenský, Belža.
14. Ota Hruban, Bruck n./M., Rak., K.	35. Ján Slabej, Rajec, Vrútky.
15. Ján Jarembák, Veľká u Popradu,
K.	36. Viliam Spillauer, Vrútky, K.
16. Imrich Jobbágy, Gyňov, K.	37. Alexander Stern, Ružín, K.
17. Jozef Kolomazník, Roudnice n./L.,
K.	38. Gabriel Szigetvári, K.
18. Zoltán Köňves, Garaň.	39. Peter Ševčík, Dolný Hričov.
19. Vendelín Krchnavý, Cerová,
Liesková.	40. Otakar Šulc, Viedeň, Rak., K.
20. Alžbeta Kundrátová, K.	41. Tiburc Tudós, K.
21. Ladislav Lasák, B. Štiavnica, K.	42. Ján Vajcik, Pruské, Bohdanovce.
	43. Marcel Vršanský, Dolný Hričov.

VII. trieda. (29² — 2 = 27²).

(S vyznamenáním: 5.).

1. Ján Bodon, Prešov, K.	16. Miroslav Machálek, Tábor.
2. (L'udovít Březina, Barchov, Brati-
slava).	17. Karol Makarius, Viedeň, Rak., K.
3. František Bureš, Klatovy, K.	18. Juraj Novosel, Cetinje, Jsl., K.
4. Arnošt Čajka, K.	19. František Pfeilmayer, Vrútky.
5. František Drábek, Budapešť,
Maď., K.	20. Vladislav Pokorný, Stanislawow,
Poľ., K.
6. Šalamún Freilich, Marmar. Síhoť,
Rum., K.	21. František Polaček, Vrútky.
7. Imrich Guttmann, Vyšný Olčvár,
K.	22. Vladimír Příkryl, Markušovce,
Varín.
8. Dezider Gyarmathy, K.	23. Jozef Prokop, Dobož, Jsl., K.
9. Julius Hanika, Čejč, K.	24. Jozef Schuster, Hor. Kamenica,
K.
10. Koloman Iványi, Barkašovce, Sp.
Vlachy.	25. Jozef Ševčík, Dolný Hričov.
11. Indrich Kocián, Golčův Jeníkov,
K.	26. (Karol šváb, Slatina n./Ů., Žaka-
rovce).
12. Richard Kopečný, Kladuja, Jsl.,
K.	27. Anton švancar, K.
13. František Krajnák, Štítník, K.	28. Štefan Tóth, Mokrance, Moldava.
14. Ladislav Lengyel, K., Ovčársko.	29. Rastislav Zajíc, Krasnojarsko,
Rus., K.
15. Alexander Lipai, K.	30. Anton Hekele, priv., Jaroměřice,
K.
	31. Ján Krivoš, priv., Vrútky.

VII. Náveštie pre školský rok 1932—33.

1. **Zápis a prijímacie skúšky žiakov do I. triedy** budú sa konať vo dňoch 30. júna a 1. júla vždy od 8. hodiny počnúc.

K zápisu treba priniesť **výročné vysvedčenie, krstný alebo rodný list a osvedčenie o štátnom občianstve rep. Čsl.**

2. **Zápis do vyšších tried** koná sa 28. júna v príslušných triedach. Prijímacie skúšky do vyšších tried konajú sa 30. júna a 1. júla. Žiaci, ktorí zo závažných dôvodov nemôžu sa podrobiť prijímacej skúške pred prázdninami, môžu si podať u riaditeľstva ústavu žiadosť, aby boli k tejto skúške pripustení po prázdninách (kolkované 5 Kč kolkom). Žiadosť treba adresovať referátu ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave a predložiť riaditeľstvu **najpozdnejšie do 10. júla**. Skúšky po prázdninách odbavia sa 1. septembra.

Opravné a dodatočné skúšky do vyšších tried konajú sa 1. septembra o 9. hodine predpoludním.

3. **Platy žiakov:** a) Za prijatie do strednej školy platí každý žiak prijímací poplatok 20 Kč, ďalej príspevok na učebné pomôcky 20 Kč a na telocvičné hry 3 Kč. Žiaci, ktorí boli už lanského roku žiakmi tohoto ústavu, prijímací poplatok neplatia. Žiaci úplne nemajetní môžu byť profesorským sborom oslobodení od polovice príspevku na učebné pomôcky, keď si o to pri zápise podajú odôvodnenú žiadosť.

4. **Školné** činí 200 Kč na polrok a treba ho zaplatiť do 30. septembra. Chudobní žiaci s dobrým prospechom a dobrými mravmi sa oslobodzujú, keď o to žiadajú.

5. **Podpory.** Žiaci chudobní, mravní a pilní môžu dostať podporu stravou, odevom, obuvou, knihami a inými prostriedkami. Žiadosti o podpory treba predložiť už pri zápise triednym profesorom, rovnako aj o prijatie do **Krajinského internátu Dr. Jána Rumana**. K tejto poslednej žiadosti treba predložiť výročné vysvedčenie a potvrdenie o nemajetnosti na predpísanom tlačíve.

VIII. Učebnice na školský rok 1932—33.

UPOZORNENIE! Žiaci sa upozorňujú, aby si kupovali len vydania v tomto zozname vyznačené, lebo iné vydania sú z vyučovania vylúčené. Všetky knihy musia byť v dobrom stave, buď viazané alebo brožované a čisté. Knihy, ktoré týmto podmienkam nevyhovujú, nebudú sa smieť užívať.

I. trieda.

	viaz. neviaz. Cena	
Malý katechizmus pre katolícke detky. Vyd. z r. 1927. Spolok sv. Vojtecha v Trnave.	11.—	8.—
Anton Šalát: Biblické dejiny. Starý zákon. —Spol. sv. Vojtecha, Trnava.	12.—	10.—
Vojt. Faměra, Slovenská mluvnica a učebnica pre I. a II. tr. str. šk. Unie, Praha. Vyd. 1.	21.50	19.—
Dr. Al. Gregor—Dr. Ot. Haluzický—P. Váša, Čítanka pre I. tr. slov. str. šk., Bratislava Academia, 1928.	20.—	—
K. Hlavinka, Stručné dejiny národa českoslov. Unie, Praha. Vyd. 3.	12.50	10.—
Balcar—Kameníček—Horák: Historicko-zemepisný atlas školní. V. Neubert a synové, Praha.	60.—	—
St. Nikolau, Učebnica zemepisu pre I tr. Profesorské nakladateľstvo, Praha. Vyd. 1.	14.40	12.—
Polívka—Klíma, Živočíchopis. Promberger, Olomouc. Vyd. 1.	—	22.—
Polívka—Klíma, Rastlinopis. Promberger, Olomouc. Vyd. 2.	—	20.—
Červenka—Bučan, Aritmetika pre I. tr. Jednota čsl. mat. a fyzikov. Praha. Vyd. 2.	—	8.80
V. Bláha, Cvičebnica jazyka nemeckého pre I. tr. Prof. naklad. Praha. Vyd. 1.	11.—	8.60

II. trieda.

Dr. Štefan Bezák, Biblické dejiny. II. čiastka. Nový zákon. Universum, Bratislava, 1930.	16.—	14.—
Gregor Haluzický—Váša, Čítanka pre II. tr. stred. šk. Bratislava, Akademia. Vyd. 1.	20.—	—
Dr. Al. Gregor—Dr. Ot. Haluzický—P. Váša, Čítanka pre II. tr. slov. stred. šk. Bratislava, Akademia.	20.—	—
Vojt. Faměra, Slov. mluvnica a cvičebnica pre I. a II. tr. str. šk. Unie, Prah. Vyd. 1.	21.50	19.—
Joz. Pešek, Z domova a cudziny, II. diel. Prof. naklad. a kníhkup. Praha. Vyd. 1.	12.20	10.—
Balcar—Kameníček, Dějepisný atlas. A. Neubert, Praha.	60.—	—
Nikolau—Ondruš, Učebnica zemepisu pre II. tr. str. šk. Prof. naklad. a kníhkup. Praha. Vyd. 1.	13.20	10.80
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. A. Neubert, Praha. Vyd. 4.	100.—	—
Polívka—Klíma, Živočíchopis. R. Promberger, Olomouc. Vyd. 2.	—	22.—
Polívka—Klíma, Rastlinopis. R. Promberger, Olomouc. Vyd. 2.	—	20.—
Červenka—Bučan, Arithmetika. II. Jednota čsl. mat. a fyz. Vyd. 1. a 2.	—	7.80
Doplnek k Bendlově—Mukově Arithmetice pro nižší třídy str. škol. Prof. nakl., Praha.	—	2.80
Valouch—Murgaš, Meroveda. Jednota čsl. mat. a fyz. Vyd. 1.	25.—	—
V. Bláha, Cvičebnica jazyka nemeckého pre II. tr. str. šk. Prof. naklad. Praha. Vyd. 1.	14.50	12.—

III. trieda.

Dr. E. Filkorn, Rk. obradoslovie pre stredné a mešt. školy. 4. vyd. Nakladat. Dr. A. Filkorn, Tlač »Unia« v Bratislave.	13.—	8.—
A. Pražák, Čítanka pre III. tr. 2. vyd. Štát. naklad.	26.60	—
V. Faměra, Mluvnica a cvičebnica jazyka slovenského pre III. a IV. tr. str. šk. Unie, Praha, 1930.	17.80	15.—
Bornecque—Bartošek—Bernard: Učebnica jaz. franc. pre ref. rg. a r. — I. diel	—	—
Jozef Pešek, Z domova a cudziny III., vyd. Prof. naklad. v Prahe.	13.90	11.40
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. A. Neubert, Praha.	60.—	—
St. Nikolau, Učebnica zemepisu pre III. tr. str. šk. Vyd. 1. Prof. naklad. v Prahe.	14.—	11.60
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas, 4. vyd. A. Neubert, Praha	100.—	—
Červenka—Bučan, Arithmetika III., 1. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz. v Prahe.	—	12.—
Valouch—Murgaš, Meroveda, 1. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz. v Prahe.	25.—	—
Petíra—Křmešský, Fyzika, 1. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz. v Prahe.	28.—	—
V. Bláha, Cvičebnica jazyka nemeckého pre III. tr. str. šk. Prof. naklad. a kníhkup. v Prahe. Vyd. 1.	19.—	16.—

IV. trieda.

Peter Briška, Dejepis cirkvi rímskokatol. Vyd. 1. Academia, Bratislava.	19.—	16.—
A. Pražák, Čítanka pre IV. tr. Vyd. 1. Štát. naklad.	—	30.—
V. Faměra, Slovenská mluvnica a cvičebnica jazyka slovenského pre III. a IV. tr. str. šk. Unie, Praha, 1930.	17.80	15.—
Pover—Vojtíšek—Šedivý, Učebnica jaz. franc. Vyd. 1. Unie, Praha.	—	18.—
Hugo Traub, Všeobecný dejepis pre vyš. tr. Vyd. 1. A. Piša, Brno	—	10.—
St. Nikolau, Učebnica zemepisu pre IV. tr. Vyd. 1. Prof. nakl. a kníhkup. v Prahe.	14.20	12.—
Bydžovský—Ondruš, Arithmetika pre IV.—VII. tr. Diel I. Vyd. 1. Jednota čsl. mat. a fyz. v Prahe.	—	20.—
V. Bučan, Geometria pre IV. a V. tr. Vyd. 1. Jedn. čsl. mat. a fyz. v Prahe.	—	30.—
Pithard—Seifert, Základy deskript. geom. Diel I. Vyd. 4. Jednota čsl. mat. a fyz. v Prahe.	8.80	—
Petíra—Křmešský, Fyzika. Vyd. I. Jedn. čsl. mat. a fyz. v Prahe	—	28.—
Mašek—Němeček—Houdek, Chemia. Diel I. Čsl. spolok chem. Praha	—	18.—
Vojtech Bláha, Cvičebnica jazyka nemeckého pre IV. tr. str. čsl. Prof. nakl. Praha, 1929.	21.	—
Bydžovský—Vojtech—Murgaš, Sbierka úloh mat. Vyd. 1. Jedn. čsl. mat. a fyz. v Prahe.	30.—	—

V. trieda.

P. Žiška, Učebnica nábož. katol. pre vyššie triedy, stred. šk. Lev, Trnava, Vyd. 1.	12.—	10.—
Heřmanský Fr., Čítanka pre V. tr. slov. šk. 2 preprac. vydanie. Štát. nakl.	33.—	—
Ertl—Dikant, Rukoväť dejín čsl. literatúry. Doba stará a stredná. Pre gymn. a reál. gymn. Bursík a Kohout, Vyd. 1.	10.—	10.—
Bujnáč—Mensík, Slovenská poetika. Štát. naklad. Vyd. 1.	20.40	17.—
Pover—Vojtíšek—Šedivý, Lectures choisies. Unie, Praha. Vyd. 1. (Len slov.)	—	42.—

Pover—Vojtišek—Beneš, Grammaire française. Unie, Praha. Vyd. 1. (Len slov.)	17.50	15.—
H. Traub, Všeobec, dějepis pro vyšší třídy škol střed. Díl II. A. Piša, Brno. Vyd. 1.	—	20.—
Balcar—Kameníček, Dějepisný atlas. A. Neubert, Praha St. Nikolau, Učebnica zemepisu pre vyš. tr. škôl str. Prof. naklad., Praha. Vyd. 5.	60.—	—
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. A. Neubert, Praha. Vyd. 4.	100.—	—
Rosický—Trapl, Botanika pre V. tr. Unie, Praha. Vyd. 1.	30.—	—
Bydžovský—Ondruš, Arithmetika pre IV.—VII. tr. str. šk. Díl I. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 1.	20.—	—
Bydžovský—Ondruš, Arithmetika pre IV.—VII. tr. str. šk. Díl II. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 1.	19.—	—
Vojtěch—Bučan, Geometrie pre IV. a V. tr. str. škôl. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 1.	30.—	—
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš, Sbierka úloh z matematiky. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 1.	30.—	—
Valouch, Tabuľky logaritmické. Jedn. čsl. mat. a fyz., Praha.	17.—	—
Pithard—Seifert, Základy deskript. geometrie. Díl II. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 3.	—	12.—
Mašek—Němeček—Houdek, Chemia II. Unie, Praha. Vyd. len slov.	20.—	—
Hanuš—Ouředníček—Vrblík, Deutsches Lehr- u. Lesebuch f. d. V. u. Klasse (slov. vyd.). A. Piša, Brno.	28.—	—
Ouředníček—Vrblík, Nemecká mluvnica pre vyš. tr. str. škôl. A. Piša, Brno.	21.—	—

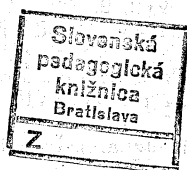
VI. trieda.

Lukáš Petráš, Katolícka mravouka pre VI. tr. Sv. Vojtech, Trnava, 1929.	—	16.—
J. Vlček, Čítanka pre VII. tr. slov. stred. šk. Štát. naklad. Vyd. 1.	32.—	—
Menšík Ján, Liter. rukoväť k čítanke pre VI. tr. slov. str. šk. 1. vyd. Št. naklad.	12.—	—
Menšík Ján, Literárna rukoväť k čít. pre VII. tr. slov. str. šk. 3. vyd. Št. nakl.	11.70	—
Bujnák—Menšík, Slov. poetika. Štát. naklad. Vyd. 1.	20.40	—
Pover—Vojtišek—Šedivý, Lectures choisies. Unie, Praha. Vyd. 1.	42.—	—
Pover—Vojtišek—Beneš, Grammaire française. Unie, Praha. Vyd. 1.	17.50	15.—
Traub, Všeob, dějepis pro vyšší tř. šk. stř. Díl III. A. Piša, Brno.	18.—	—
Balcar—Kameníček, Dějepisný atlas. A. Neubert, Praha. St. Nikolau, Učebnica zemepisu pre vyš. tr. šk. str. (Slov. vyd.). Prof. naklad., Praha. Vyd. 2.	60.—	—
Woldrich—Bayer—Klačko, Zoologia. Prof. naklad., Praha. Vyd. 1.	31.—	—
Weigner—Chrappa, Teloveda. Prof. naklad., Praha. Vyd. 1.	20.50	—
Bydžovský—Ondruš, Arithmetika pre IV.—VII. tr. Jednota čsl. mat. a fyz. v Prahe. Vyd. 3.	12.60	—
Vojtěch, Geometria pro VI. tř. Jedn. čsl. mat. a fyz. Praha. Vyd. 4.	19.—	—
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš, Sbierka úloh z matematiky. Jedn. čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 1.	17.—	—
Valouch, Tabuľky logaritm. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha	30.—	—
Pithart—Seifert, Základy deskript. geometrie. Díl III. a IV. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 3.	17.—	—
Jeništa—Kremešský, Fyzika pre vyš. tr. I. diel. Jedn. čsl. mat. a fyz. v Prahe.	14.80	—
Mašek—Němeček—Spalovský, Chemia org. III. slov. vyd. Unie, Praha.	26.—	—
	30.—	—

Hanuš—Ouredníček—Vrablík: Deutsches Lehr- und Lesebuch für die V. und VI. Kl. Slov. vyd. — Piša, Brno.	28.—	—
Ouredníček—Vrablík: Nemecká mluvnica pre vyš. triedy str. škôl. Piša, Brno.	21.—	—
Bornecque—Bartošek—Bernard, Livre de conversation française. (Pomocná kniha). Prof. naklad. Praha, 1930.	27.60	—

VII. trieda.

Kašpar—Tiso, Učebnica kat. nábož. s časťou čítankovou pre vyššie triedy škôl stredných. Lev, Trnava. Vyd. 1.	20.—	16.80
J. Menšík: Čítanka pre najvyššie triedy slov. stredných škôl. Št. nakl.	11.—	—
J. Menšík, Literárna rukoväť k čít. pre VII. tr. slov. str. šk. 3. vyd. Št. nakl.	11.70	—
J. Menšík, Literárna rukoväť k čít. pre najvyššie tr. slov. str. šk. 2. vyd. Št. nakl.	12.—	—
Pover—Vojtišek—Šedivý: Lectures choisies. Unie, Praha. Vyd. 1.	42.—	—
Pover—Vojtišek—Beneš, Grammaire française. Unie, Praha.	17.50	15.—
Jos. Pekař, Dějiny československé. Hist. klub, Praha. Vyd. 1.	—	24.—
Balcar—Kameníček, Dej. atlas. Neubert, Praha.	60.—	—
Nikolau—Baxa—Stöcký, Českoslov. vlastiveda. Slov. vyd. Prof. naklad. a knihkup., Praha.	17.50	15.—
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. A. Neubert, Praha. Vyd. 4.	100.—	—
Ústava republiky Československej. Štát. naklad., Praha.	—	1.40
Prchlík—Houdek, Mineralogía. Č. Graf. Unie, Praha. Vyd. 1.	20.—	17.80
Prchlík—Houdek, Geología. Č. Graf. Unie, Praha. Vyd. 1.	33.—	33.—
Dr. A. Dratvová, Úvod do filosofie pre r. a rrg. Prof. nakl. a knihkup., Praha. Vyd. 1.	16.20	13.40
Bydžovský—Ondruš, Arithmetika pre IV.—VIII. tr., diel II. Jenota čsl. mat. a fyz., Praha. 1. (slov.) vyd.	19.—	—
Vojtěch, Geometrie pro VII. tř. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 3.	—	18.40
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš, Sbíerka úloh z matematiky. Jedn. čsl. mat. a fyz., Praha.	30.—	—
Valouch, Tabuľky logaritmické. Jedn. čsl. mat. a fyz., Praha.	17.—	—
Pithart—Seifert, Základy deskript. geometrie. Díl III. a IV. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha. Vyd. 3.	—	14.80
Mašek—Jeništa—Nachtikal—Štěpánek, Fysika pro vyšší tř. šk. stř. Díl II. Vyd. 5. Jedn. čsl. mat. a fyz.	23.40	—
Kadlec, Deutsches Lesebuch f. d. VII. Kl. d. Realsch. Č. Graf. Unie, Praha. Vyd. 4.	28.—	—

R

Z-1353